

AUTOREFERAT

NA TEMAT DOROBKU I OSIĄGNIĘĆ
W PRACY NAUKOWO-BADAWCZEJ

Teresa Piecuch

Rzeszów, 16 kwietnia 2018 r.

AUTOREFERAT NA TEMAT DOROBKU I OSIĄGNIĘĆ W PRACY NAUKOWO-BADAWCZEJ

Struktura autoreferatu:

1. Informacja o wykształceniu i zatrudnieniu w jednostkach naukowych
2. Charakterystyka zainteresowań naukowych, dorobku oraz osiągnięć
3. Wskazanie i omówienie osiągnięcia naukowego
  - 3.1. Wskazanie osiągnięcia naukowego wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.)
  - 3.2. Omówienie osiągnięcia naukowego
4. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych
  - 4.1. Charakterystyka dorobku przed uzyskaniem stopnia doktora
  - 4.2. Charakterystyka dorobku po uzyskaniu stopnia doktora
    - 4.2.1. Problematyka funkcjonowania i rozwoju współczesnych przedsiębiorstw
    - 4.2.2. Uwarunkowania rozwoju różnych form przedsiębiorczości
    - 4.2.3. Problematyka przedsiębiorczości dużych przedsiębiorstw
5. Podsumowanie

1. Informacja o wykształceniu i zatrudnieniu w jednostkach naukowych

Studia magisterskie ukończyłam z wynikiem bardzo dobrym w 1994 r. na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Filia w Rzeszowie, kierunek: ekonomika i organizacja produkcji w zakresie ekonomiki i organizacji przemysłu (nr alb. 9281). Pracę magisterską pt.: *Charakterystyka bezrobocia w Polsce w latach 1990-1993 ze szczególnym uwzględnieniem województwa rzeszowskiego*, napisałam pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Jerzego Kurnala. W 1994 r. ukończyłam z wynikiem bardzo dobrym Studium Przygotowania Pedagogicznego (Studium Pedagogiczno-Kwalifikacyjne). Jeszcze w trakcie trwania studiów rozpocząłam współpracę z Centrum Wspierania Biznesu funkcjonującym przy Stowarzyszeniu Promocji Przedsiębiorczości w Rzeszowie w zakresie opracowywania biznes planów, przygotowywania analiz ekonomiczno-finansowych różnorodnych przedsięwzięć. W związku z tym brałam wówczas udział w różnego rodzaju inicjatywach tematycznie związanych z ekonomiczno-finansową oceną funkcjonowania przedsiębiorstw: (1) w seminarium *Credit Analysis & Problem Loans*, zorganizowanym przez Polish Business Advisory Service i Cooperation Fund (Poznań, 1994); (2) w kursie pn. *Konstrukcja business plan'u i elementy analizy finansowo-ekonomicznej*, zorganizowanym przez EFFECT Sp. z o.o. (Rzeszów, 1994); (3) w kursie pn. *Analiza finansowo-ekonomiczna firm oraz ocena przedsięwzięć inwestycyjnych przy zastosowaniu technik komputerowych*, zorganizowanym przez EFFECT Sp. z o. o. (Rzeszów, 1994).

W czerwcu 1994 r. w wyniku rekomendacji promotora mojej pracy magisterskiej, prof. zw. dr hab. Jerzego Kurnala, jednego z twórców powstającego wówczas Wydziału Zarządzania i Marketingu (obecnie Wydział Zarządzania) przy Politechnice Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza, przystąpiłam do konkursu na stanowisko asystenta w Zakładzie Organizacji i Zarządzania (obecnie Katedra Przedsiębiorczości, Zarządzania i Ekoinnowacyjności) na Wydziale Zarządzania i Marketingu, kierowanym wówczas przez prof. dr hab. Kazimierza Jaremczuka. Od 26 września 1994 r. nieprzerwalnie jestem pracownikiem tej jednostki organizacyjnej. W latach 1994-2003 – jako asystent; od 2003 r. do chwili obecnej na stanowisku adiunkta.

23 czerwca 2003 r. uchwałą Rady Wydziału Gospodarki Narodowej (obecnie Wydział Ekonomiczny) Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego (obecnie Uniwersytet Ekonomiczny) we Wrocławiu nadano mi stopień doktora, w zakresie dyscypliny naukowej ekonomia; ekonomika przedsiębiorstwa (dyplom nr 431). Podstawą jego uzyskania była rozprawa przygotowana pod kierunkiem prof. dr hab. Kazimierza Jaremczuka, pt. *Uwarunkowania przedsiębiorczości na przykładzie województwa*

Mela

podkarpackiego. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli: prof. zw. dr hab. Ber Haus z Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu i prof. dr hab. Bogdan Nogalski z Uniwersytetu Gdańskiego. W 2012 roku ukończyłam z wyróżnieniem studia podyplomowe *The Manager of Innovations and Knowledge Transfer*, organizowane przez Wyższą Szkołę Ekonomii i Innowacji w Lublinie.

W latach 2005-2008 pracowałam w Towarzystwie ALTUM, Programy Społeczno-Gospodarcze w Rzeszowie jako: (1) akredytowany przez PARP konsultant Punktu Konsultacyjnego dla małych i średnich przedsiębiorców; (2) trener; (3) doradca w zakresie przedsiębiorczości, zarządzania małymi i średnimi przedsiębiorstwami, opracowywania lub konsultowania biznes planów, wniosków o dofinansowanie dla przedsiębiorców podejmujących działalność gospodarczą.

2. Charakterystyka zainteresowań naukowych, dorobku oraz osiągnięć

Przedmiotem moich zainteresowań naukowych jest zarządzanie przedsiębiorstwem oraz przyczyniający się do poprawy efektywności ich funkcjonowania i rozwoju - proces przedsiębiorczości. W obszarze tym, szczególną uwagę poświęciłam problematyce funkcjonowania i rozwoju przedsiębiorczości w małych i średnich firmach oraz (zwłaszcza w ostatnich latach) przedsiębiorczości w dużych przedsiębiorstwach. Można to uznać za jedno z ważniejszych wyzwań stojących przed współczesnymi przedsiębiorstwami, dlatego że stworzenie w dużych jednostkach warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości jest bardzo trudne, choć możliwe. Moje zainteresowania realizowałam w trzech obszarach: (1) naukowym - czego odzwierciedleniem są napisane przeze mnie do tej pory artykuły naukowe; (2) dydaktycznym - prowadząc zajęcia ze studentami na różnych kierunkach i poziomach studiów odnoszące się do w/w aspektów; (3) aplikacyjnym - poprzez realizację opracowań (strategie, raporty, recenzje) dla potrzeb praktyki.

Efektom mojej pracy naukowej po uzyskaniu stopnia doktora (2003) jest 92 publikacje naukowe, w tym 4 monografie, 1 podręcznik akademicki, 2 rozdziały w podręczniku, 39 rozdziałów w monografiach (13 w języku angielskim) oraz 46 artykułów w czasopismach naukowych (5 w języku angielskim). Zestawienie mojego dorobku po doktoracie zawiera tabela 1.

Tabela 1. Zestawienie dorobku naukowo-badawczego po doktoracie

Publikacje naukowe	Język		Autorstwo		Razem
	polski	angielski	samodzielnie	współautorstwo	
Monografie naukowe	4 ¹	-	3	1	4
Rozdziały w monografiach	26	13	21	18	39
Artykuły w czasopismach naukowych	41	5	27	19	46
Podręczniki	1	-	-	1	1
Rozdziały w podręcznikach	2	-	-	2	2
Razem publikacje naukowe	74	18	51	41	92
Inne opracowania	Język		Autorstwo		Razem
	polski	angielski	samodzielnie	współautorstwo	
Strategie wdrażania koncepcji WLB w przedsiębiorstwie	4	-	4	-	4
Recenzje	5	-	5	-	5
Raporty	4	-	2	2	4
Inne ²	5	-	5	-	5
Razem inne opracowania	18	-	16	2	18
OGŁÓEM	92	18	71	43	110

Źródło: Opracowanie własne.

¹ Drugie wydanie mojej monografii pt.: *Przedsiębiorczość. Podstawy teoretyczne*, Wydaw. C.H. Beck, Warszawa 2013, ss. 272; ISBN 978-83-255-5291-6, potraktowałam jako odrębną pozycję, dlatego że jest to wydanie zmienione, zawiera (w porównaniu do wydania pierwszego z 2010 r.) 4 nowe rozdziały.

² Pod pozycją inne zawarto artykuły opublikowane przeze mnie w latach 2006-2007 na portalu dla przedsiębiorców: <http://www.mikroprzedsiębiorczosc.pl>. Dotyczyły one factoringu, venture capital, leasingu, controllingu i logistyki.

Prace

Większość moich publikacji stanowi efekt samodzielnej pracy naukowej (51), część jest wynikiem współpracy z innymi autorami (41), u źródeł której leżą wspólne zainteresowania, realizowane projekty badawcze, także swego rodzaju „wyzwania pedagogiczne” (3 publikacje we współautorstwie ze studentami Wydziału Zarządzania). Prace stanowiące mój dotychczasowy dorobek naukowy zostały opublikowane w ogólnopolskich wydawnictwach – Difin, C.H. Beck, także w uznanych czasopismach naukowych np.: „Przegląd Organizacji”, „Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa”, „Problemy Zarządzania”, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego”, „Marketing i Rynek”, „Ekonomia”, „Ekonomia Społeczna” i inne.

Liczba cytowań moich publikacji (wraz z indeksami cytowań) według bazy: (1) Publish or Perish wynosi 254 (h-index 5; g-index 15; Hi, norm. 4)³; (2) Google Scholar - 274 (h-index 5; 10-index 3)⁴; (3) BazEkon - 100 (h-index 3)⁵.

W trakcie mojej pracy byłam wykonawcą w następujących projektach:

- *Synteza autonomicznego identyfikatora półpasywnego, dedykowanego do pracy w wielokrotnych, dynamicznych systemach RFID*, grant finansowany przez Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, (PBS1/A3/3/2012; U-8795/G/PBS);
- *Priorytetowe technologie dla zrównoważonego rozwoju województwa podkarpackiego*, projekt typu foresight (WKP 1/1.4.5/2/2006/21/24/602/2006);
- *Podkarpacka Platforma Chemiczna*, projekt realizowany przez Wydział Chemiczny Politechniki Rzeszowskiej (Z/2.18/II/2.6/82/06/U/19/06);
- *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Podkarpackiego*, projekt badawczy realizowany przez Samorząd Województwa Podkarpackiego i Politechnikę Rzeszowską w ramach projektu celowego Ministerstwa Nauki i Informatyzacji (6 RSI 2003 C/59/97).

W trzech projektach byłam ekspertem oraz konsultantem merytorycznym:

- *Współpraca międzysektorowa na rzecz godzenia życia zawodowego i rodzinnego w oparciu o modele współpracy i narzędzia z Wielkiej Brytanii* (POWR.04.03.00-IP.07-00-001/15)⁶;
- *Entrinno-Online Game for Entrepreneurship and Innovation* (2015-1-CY01-KA204-011868);
- *PWP-Adaptacja rozwiązań angielskich oraz wzrost kompetencji pracowników szansą dla podkarpackich przedsiębiorstw* (WND-POKL.08.01.01-18-011/13).

Od 1994 r. jestem także członkiem zespołów realizujących projekty badawcze w ramach działalności statutowej Katedry Przedsiębiorczości, Zarządzania i Ekoinnowacyjności Wydziału Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej.

Na potrzeby publikacji naukowych, udziału w konferencjach, także w celu własnego rozwoju i konfrontacji wiedzy teoretycznej z praktyką gospodarowania, prowadziłam szereg badań własnych dotyczących: (1) przedsiębiorczości kobiet – ankieta w wersji tradycyjnej i elektronicznej (2011; 2014, 2016-17); były to trzy wersje ankiet skierowane do: kobiet prowadzących działalność gospodarczą, kobiet nie posiadających firm, ale planujących ich założenie w przyszłości oraz kobiet nie posiadających firm i nie planujących tego typu aktywności w przyszłości; (2) firm rodzinnych (2011); (3) przedsiębiorczości ludzi młodych - ankieta w wersji tradycyjnej i elektronicznej (2013, 2017); (4) przedsiębiorczości korporacyjnej (2013-2015); (6) problematyki łączenia życia zawodowego z osobistym – Work-Life Balance (2017). W 2018 r. w wyniku zaangażowania w międzynarodową sieć badawczą w skład której wchodzi przedstawiciele Wydziału Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej i

³ Według stanu na 10.04.2018.

⁴ https://scholar.google.com/citations?hl=en&view_op=list_works&gmla=AJsN-F5KrNLM_v5yeMJDm-xlsCYhCIyiNyTz4ZHJ7VRjvjk6CyVa4mca7ocX1Z4YYK_eu4Ekf05HNINHc2owtM5qqk8kKNhWw&user=AU6xU_oAAA AJ, (10.04.2018).

⁵ <https://bazybg.uek.krakow.pl/cytowania/search/127916/cites/desc>, (10.04.2018).

⁶ Efektem uczestnictwa w w/w projekcie jest monografia pod red. naukową T. Piecuch i E. Szczygieł, *Work-Life Balance w teorii i praktyce funkcjonowania współczesnych organizacji*, wydawana aktualnie przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Rzeszowskiej (w recenzji), zawierająca jeden artykuł mojego autorstwa pt. *Work-Life Balance w kontekście stresu i wypalenia zawodowego* oraz jeden napisany we współautorstwie z K. Chudy-Laskowską pt. *Work-Life Balance w działalności przedsiębiorcy*.

Institutu Prawa i Psychologii Wydziału Psychologii Teoretycznej i Praktycznej Politechniki Lwowskiej, brałam udział w badaniach międzynarodowych dotyczących wpływu kultury organizacyjnej na zdolności antykorupcyjne pracowników. Zdobyte kontakty wykorzystałam także do własnych badań porównawczych dotyczących przedsiębiorczości ludzi młodych w Polsce i na Ukrainie.

Udział w w/w przedsięwzięciach, realizacja badań własnych była efektem współpracy z różnego rodzaju jednostkami. Dało mi to możliwość kontaktu z praktyką gospodarowania, uzyskania nowej wiedzy (z zakresu organizacji i zarządzania projektami, rozliczania ich, itp.), zdobycia nowych doświadczeń, umiejętności pracy (szczególnie współpracy) w różnorodnych grupach badaczy (przedstawiciele zarówno świata nauki, jak i biznesu), rozwinięcia mojego warsztatu badawczego. Zdobyte doświadczenia i kontakty wykorzystałam następnie w badaniach prowadzonych w korporacjach, które stanowią podstawę monografii wskazanej jako moje główne osiągnięcie naukowe.

W trakcie mojej pracy na Wydziale Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej brałam udział w wielu konferencjach naukowych zarówno w kraju, jak i za granicą. Stanowiły one możliwość prezentacji mojego dorobku naukowego, a jednocześnie były okazją do dzielenia się wiedzą i uczenia się od innych, inspirowania się dorobkiem i osiągnięciami przedstawicieli innych ośrodków naukowych. W okresie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora uczestniczyłam w sumie 36 ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach naukowych, na których przedstawiłam 22 referaty (jeden poster), dzięki którym miałam możliwość zaprezentowania wyników swoich rozważań teoretycznych i prac badawczych. W tej liczbie zawiera się 13 konferencji międzynarodowych, na których wygłosiłam 6 referatów (4 w j. angielskim). Konferencje te odbywały się w takich ośrodkach akademickich jak: Lizbona, Faro, Praga, Hradec Kralove, Wilno, Kowno, Koszyce. Krajowe konferencje naukowe, w których uczestniczyłam stanowią od wielu już lat ważne wydarzenia dla środowiska akademickiego w obszarze zarządzania (np. cykliczne szkoły letnie zarządzania). Jestem członkiem komitetów organizacyjnych 6 konferencji naukowych, także organizowanego przez Wydział Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej Festiwalu Nauki (2008) i pierwszej edycji pierwszego semestru Politechniki Dziecięcej (2009). W jednej konferencji (debacie międzynarodowej) dotyczącej koncepcji Work-Life Balance byłam członkiem komitetu naukowego (2017). Jestem redaktorem tematycznym Zeszytów Naukowych Wydziału Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej, kwartalnika „Modern Management Review”. Byłam recenzentem: (1) artykułów naukowych na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej nt.: *Przedsiębiorczość i innowacyjność MSP. Wyzwania współczesności*, organizowanej przez Katedrę Przedsiębiorczości, Zarządzania i Ekoinnowacyjności, Wydziału Zarządzania i Marketingu, Politechniki Rzeszowskiej i Katedrę Zarządzania Strategicznego, Wydziału Gospodarki Narodowej, Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu (2004); (2) opracowania pt. *Mentoring – wsparcie rozwoju osobowego. Najlepsze praktyki szwajcarskie*, Wydaw. CWEP, Rzeszów, (2014); (3) artykułu naukowego do kwartalnika Wydziału Zarządzania i Ekonomii Politechniki Gdańskiej „Research on Enterprise in Modern Economy – theory and practice” (REME), (2015); (4) artykułu naukowego dla „European Scientific Journal” (ESI), (2015); (5) opracowania autorstwa E. Szczygieł pt. „Metodyka badań pogłębionych nad zjawiskiem ubóstwa i wykluczenia społecznego” opracowana w ramach projektu „TAP-Razem Przeciw Ubóstwu” (2014-1-PL01-KA204-003326), (2015); (6) raportu opracowanego przez E. Szczygieł nt.: *Godzenie życia zawodowego i rodzinnego. RAPORT po wywiadzie w ramach grupy fokusowej pracodawców*, Wydaw. BD Center Sp. z o. o, Danmar Computers, w ramach projektu „Współpraca międzysektorowa na rzecz godzenia życia zawodowego i rodzinnego w oparciu o modele współpracy i narzędzia z Wielkiej Brytanii (POWR.04.03.00-IP.07-00-001/15), (2016); (7) raportu opracowanego przez E. Szczygieł nt.: „Godzenie życia zawodowego i rodzinnego. RAPORT po wywiadzie w ramach grupy fokusowej pracowników”, Wydaw. BD Center Sp. z o. o, Danmar Computers, w ramach projektu „Współpraca międzysektorowa na rzecz godzenia życia zawodowego i rodzinnego w oparciu o modele współpracy i narzędzia z Wielkiej Brytanii (POWR.04.03.00-IP.07-00-001/15), (2016); (8) raportu autorstwa E. Szczygieł nt.: *Badanie ewaluacyjne w ramach projektu Technologia informatyczna w szkole po obu stronach granicy RAPORTY*”, raport zrealizowany przez Danmar Computers na zlecenie Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie w ramach projektu pn. „Technologia

prze

informatyczna w szkole po obu stronach granicy" (INT/EK/KAR/3/I/A/0089), (2017); (9) artykułu naukowego dla półrocznika „Ekonomia Społeczna” wydawanego przez Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie (2017).

Po uzyskaniu stopnia doktora brałam także udział w różnego rodzaju seminariach, zarówno naukowych (13), jak i związanych z realizacją projektów (4); warsztatach (6); konferencjach biznesowych i upowszechniających (8); forach innowacyjności (w latach 2010-2013); w pracy grupy fokusowej; sesji brainstormingowej; w różnorodnych kursach i szkoleniach (10). Wydarzenia te tematycznie związane były z moimi zainteresowaniami naukowymi, tj. zarządzaniem przedsiębiorstwami oraz przedsiębiorczością, miały charakter zarówno krajowy, jak i międzynarodowy.

Moja działalność naukowa była kilkakrotnie nagradzana Nagrodą Rektora Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza - w roku 2004 za uzyskanie stopnia naukowego doktora, w roku 2011, 2013, 2016 otrzymałam nagrody indywidualne III stopnia za cykl publikacji. W 2013 i 2017 roku otrzymałam także nagrody zespołowe (z 2013 r. za podręcznik dydaktyczny dla studentów; w 2017 r. za cykl publikacji i prace badawczo-rozwojowe wspierające innowacyjność przedsiębiorstw). W 2012 roku otrzymałam brązowy medal Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za długoletnią służbę (Nr 399-2012-174). W kategoriach wyróżnienia traktuję także zaproszenie mnie do umieszczenia swojej sylwetki w *Leksykonie polskich badaczy przedsiębiorczości*, pod red. M. Kosały, M. Urbaniec, K. Wacha, Wydaw. UE w Krakowie, Kraków 2016, s. 71, (ISBN 978-83-65262-06-6).

Swoje zainteresowania naukowe rozwijam uczestnicząc aktywnie (w latach 2013-2015) w działalności Podkarpackiego Stowarzyszenia Organizacji i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie w spotkaniach naukowych, zaangażowanie w inicjatywy podejmowane przez stowarzyszenie na rzecz rozwoju nauki (np. organizacja konferencji naukowej, aktywne uczestnictwo w cyklicznych seminariach *Jesienna Szkoła Zarządzania* w Rzeszowie, w seminarium organizowanym przez PSOiZ w Katedrze Metod Organizacji i Zarządzania, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie). Jestem też członkiem Stowarzyszenia „Centrum Wspierania Edukacji i Przedsiębiorczości” w Rzeszowie oraz Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Wymienione wyżej organizacje traktuję jako możliwości służące zdobywaniu nowej wiedzy, wymianie doświadczeń między przedstawicielami świata nauki pochodzącymi z różnych ośrodków naukowych, a także nawiązywaniu kontaktów z przedstawicielami praktyki gospodarowania. Pozyskaną dzięki temu wiedzę, nowe doświadczenia wykorzystuję zarówno w pracy dydaktycznej, jak i naukowo-badawczej (wspólne artykuły, konferencje, badania, seminaria itp.). W latach 1995-2004 oraz w roku 2012 byłam także członkiem jury oceniającego prace uczniów szkół średnich uczestniczących w zawodach na etapie szkolnym i okręgowym na terenie województwa podkarpackiego, w Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej organizowanej przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, oddział w Rzeszowie.

Moja działalność dydaktyczna wiąże się z prowadzeniem zajęć z przedmiotów w obszarze zarządzania, np.: *podstawy zarządzania, organizacja i zarządzanie, współczesne problemy zarządzania, nauka o organizacji, przedsiębiorczość, zachowania organizacyjne, zachowania rynkowe przedsiębiorstw, teoria przedsiębiorstwa, metody heurystyczne, wywiad gospodarczy, wywiad i kontrwywiad gospodarczy* na następujących kierunkach studiów Wydziału Zarządzania - stacjonarnych i niestacjonarnych, zarówno pierwszego, jak i drugiego stopnia – *zarządzanie, finanse i rachunkowość, bezpieczeństwo wewnętrzne*. Jestem chętnie wybierana przez studentów na promotora prac licencjackich i magisterskich – jestem promotorem 156 prac dyplomowych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, licencjackich i magisterskich. Jestem współautorką (z K. Kmiotek) podręcznika akademickiego pt. *Zachowania organizacyjne. Teoria i przykłady*, Wydaw. Difin, Warszawa 2012, ss. 232, ISBN 978-83-7641-667-4, który wykorzystuję prowadząc zajęcia z przedmiotu *zachowania organizacyjne i zachowania rynkowe przedsiębiorstw*. Prowadziłam także zajęcia dotyczące problematyki podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej dla studentów różnych wydziałów technicznych Politechniki Rzeszowskiej (np. na wydziale chemicznym, budowy maszyn i lotnictwa) w ramach projektów współfinansowanych ze środków UE (z EFS): (1) *Inżynier na zamówienie* (UDA-POKL-04.01.02-00-100/12-00), (2013); (2) *Zostań dobrym inżynierem* (UDA-POKL-

04.01.02-00-187/11-00), (2014); (3) *Zainwestuj w siebie* (UDA-POKL-04.01.02-00-098/12-01), (2015); (4) *Dobre studia=lepszą przyszłość – zdobądź wiedzę na Wydziale Chemicznym* (UDA-POKL-04.01.02-00-018/12-00), (2015).

Dwukrotnie uczestniczyłam w programie przeznaczonym dla nauczycieli akademickich Erasmus prowadząc zajęcia ze studentami w: (1) University of Turkish Aeronautical Association w Ankarze (2013); (2) Universidade Lusófona de Humanidades e Tecnologias, School of Economic Sciences and Organizations w Lizbonie (2014). Dwukrotnie uczestniczyłam także w zagranicznych stażach naukowych: (1) na Uniwersytecie Moskiewskim im. M. W. Łomonosowa w Moskwie, Wydział Filozofii, Katedra Etyki, (2009); (2) w University of Economics in Bratislava – Faculty of Business Economics with seat in Košice Slovakia, (2016). Brałam udział w kilku wyjazdach studyjnych (zarówno krajowych, jak i zagranicznych) będących wynikiem uczestnictwa w projektach: (1) w Mediterrean Univeristy in Podgorica, Priveredna Komora Crne Gore, University of Montenegro (Czarnogóra), w ramach projektu "Sniffer Dog – animator innowacji", (2013); (2) w *Bio-Building Productive Cluster - Treviso, Veneto Innovazione Spa - Mestre, University of Milan, UNIMITT - Centre for Innovation and Technology Transfer – Milano, Technology Transfer Office of Politecnico di Milano*, we Włoszech w ramach projektu "Podkarpacka nauka dla przedsiębiorczości", (2012); (3) w *Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Warszawskiego, BiznesLink* w Warszawie, w ramach projektu „Podkarpacka Nauka dla przedsiębiorczości”, (2012); (4) w *Amsterdamskim Parku Naukowo-Technologicznym, Uniwersytecie Amsterdamskim, Stowarzyszeniu Przedsiębiorców Polsko-Niderlandzkich* w Holandii, w ramach projektu "Podkarpacka nauka dla przedsiębiorczości", (2011); (5) w *Centrum Transferu Technologii przy Politechnice Lubelskiej, w Lubelskiej Fundacji Rozwoju, Fundacji Rozwoju Lubelszczyzny, Lubelskim Kłastrze Ekonergetycznym, Lubelskim Parku Naukowo-Technologicznym*, w ramach projektu "Podkarpacka nauka dla przedsiębiorczości", (2011). W/w wyjazdy były okazją do pozyskiwania nowej wiedzy, wymiany doświadczeń, obserwacji funkcjonowania innych uczelni wyższych i instytucji naukowo-badawczych zarówno w kraju, jak i za granicą. Stanowiły także inspirację do własnych badań, artykułów naukowych, itp.

Ważnym aspektem mojego rozwoju naukowego, umożliwiającym kontakt z praktyką gospodarowania jest współpraca z Towarzystwem ALTUM Programy Społeczno-Gospodarcze, ze Stowarzyszeniem „Centrum Wspierania Edukacji i Przedsiębiorczości” oraz firmą Danmar Computers. Dzięki temu miałam możliwość uczestniczenia w projektach, bycia ekspertem, konsultantem merytorycznym, opracowywania recenzji artykułów, raportów, strategii. Pełniłam także funkcję eksperta społecznego testującego wypracowane w ramach projektu rozwiązanie dotyczące koncepcji Work-Life Balance. Dwukrotnie byłam ekspertem w metodzie delfickiej. Wymiernym efektem współpracy w w/w instytucjami są wspólne artykuły naukowe oraz będąca w druku w Oficynie Wydawniczej Politechniki Rzeszowskiej monografia dotycząca WLB, której jestem redaktorem naukowym (wspólnie z dr E. Szczygiał) oraz autorką i współautorką dwóch artykułów.

Uzupełnieniem mojej działalności naukowej i dydaktycznej jest aktywność organizacyjna na rzecz Politechniki Rzeszowskiej i Wydziału Zarządzania, którego jestem pracownikiem. Władze Wydziału doceniały moje zaangażowanie przyznając mi wyróżnienia Dziekana za prace organizacyjne – w roku 2009, 2011 oraz 2012. Do tej pory na Wydziale Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej pełniłam także funkcje: (1) Wydziałowego Koordynatora ds. Sylabusów i Kart Przedmiotów; (2) Pełnomocnika Dziekana WZ ds. kart przedmiotów; (3) Wydziałowego Koordynatora ds. Planu Studiów na Kierunku Zarządzanie. Od 2017 roku jestem także członkiem Rady Wydziału.

Trzeci

3. Wskazanie i omówienie osiągnięcia naukowego

3.1. Wskazanie osiągnięcia naukowego wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.)

Jako osiągnięcie naukowe wynikające z ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.), które uznaję za znaczący wkład w rozwój nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauk o zarządzaniu, wskazuję monografię - dzieło opublikowane w całości:

T. Piecuch, *Rozwój przedsiębiorczości korporacyjnej – perspektywa indywidualna i organizacyjna*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2018, ss. 262, ISBN 978-83-7934-203-7

Recenzentami wydawniczymi w/w monografii byli: dr hab. Teresa Kraśnicka, prof. UE w Katowicach oraz prof. zw. dr hab. Andrzej Wiatrak z Uniwersytetu Warszawskiego.

3.2. Omówienie osiągnięcia naukowego

Od początku mojej pracy naukowej, szczególne miejsce w moich rozważaniach zajmowała przedsiębiorczość. W 1994 r., kiedy rozpoczynałam pracę na Wydziale Zarządzania i Marketingu Politechniki Rzeszowskiej, zaczęły pojawiać się pierwsze publikacje z tego zakresu. Moje zainteresowania tym zagadnieniem pojawiły się więc i ewoluowały niejako w sposób naturalny – zgodnie z tym, jakie obszary badawcze były aktualne w literaturze. Początkowo zajmowałam się zatem przedsiębiorczością indywidualną, problematyką podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw (dotyczyła tego także moja praca doktorska). Z czasem zaczęły interesować mnie różne formy przedsiębiorczości (rodzinna, społeczna, kobiet, itp.), by ostatecznie skoncentrować swoją uwagę na przedsiębiorczości dużych przedsiębiorstw. Bliższe rozeznanie tego tematu pozwoliło mi zidentyfikować luki zarówno na poziomie analiz teoretycznych, jak i empirycznych, które chciałam swoją pracą naukową wypełnić, wnosząc pewien wkład w rozwój teorii przedsiębiorczości w polskiej literaturze. Mimo rosnącej wciąż liczby publikacji i badań na temat przedsiębiorczości dużych przedsiębiorstw (organizacyjnej, wewnętrznej, korporacyjnej), wciąż pozostają bowiem obszary nie w pełni jeszcze rozpoznane. Chodzi zwłaszcza o intraprzsiębiorczość, a szczególnie o wpływ zachowań przedsiębiorczych pracowników wykonawczych na poziom przedsiębiorczości korporacji. W literaturze polskiej, na gruncie nauk o zarządzaniu, w zasadzie brak jest badań (luka badawcza) prowadzonych w takim zakresie, jak zaprezentowałam to w monografii prezentowanej jako moje najważniejsze osiągnięcie naukowe. Również jeżeli chodzi o opracowania teoretyczne, nie analizuje się w nich przedsiębiorczości korporacyjnej z perspektywy indywidualnej i organizacyjnej łącznie (luka teoretyczna). Najczęściej eksponuje się zagadnienia zaliczane do przedsiębiorczej orientacji, które koncentrują się na poziomie organizacyjnym, na wymiarze strategicznym, zwracają uwagę na to, jakie działania powinny być podejmowane przez korporacje, jak powinny być zarządzane, by możliwy był w nich rozwój przedsiębiorczości.

W warunkach turbulentnego otoczenia, szybkiego rozwoju techniki i technologii, wszechobecnego ryzyka i niepewności, zwiększającej się roli innowacyjności, itp. rośnie rola koncepcji, które ułatwiają zdobycie przewagi nad innymi, osiągnięcie odpowiedniej pozycji konkurencyjnej w danym obszarze rynku. Jedną z nich jest właśnie przedsiębiorczość. Dlatego w swojej monografii habilitacyjnej podejmuję trudną, ale bardzo istotną we współczesnych procesach gospodarowania tematykę dotyczącą istoty, uwarunkowań i przejawów przedsiębiorczości korporacyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem analizy tego procesu z perspektywy indywidualnej i organizacyjnej. Głównym jej celem było poznanie możliwości rozwoju przedsiębiorczości w korporacjach zwracając szczególną uwagę na znaczenie poziomu indywidualnego (pracowników wykonawczych) i organizacyjnego

TK

(kierownictwa). Zrealizowano go zarówno w wymiarze teoretycznym, jak i empirycznym, co znalazło swoje odzwierciedlenie w następujących celach szczegółowych:

1. teoriopoznawczych, na które składało się: (a) usystematyzowanie dorobku naukowego z zakresu przedsiębiorczości korporacyjnej; (b) ukazanie przedsiębiorczości korporacyjnej jako aktualnego i istotnego poznawczo problemu wartego analizy i poznania; (c) ujawnienie luki poznawczej i zaproponowanie koncepcji rozwoju przedsiębiorczości w korporacjach; (d) opracowanie modelu teoretycznego uwzględniającego zależności między przedsiębiorczym potencjałem pracowników, klimatem pracy, a poziomem przedsiębiorczości korporacji;
2. empirycznych, które obejmują: (a) empiryczną weryfikację opracowanego modelu rozwoju przedsiębiorczości w korporacji; (b) analizę i ocenę elementów składowych opracowanego modelu i zależności między nimi; (c) analizę i ocenę poziomu przedsiębiorczości badanych korporacji z uwzględnieniem przedsiębiorczego potencjału pracowników i klimatu pracy; (d) sformułowanie wniosków badawczych, rekomendacji dla realizowanych w przyszłości nowych badań z tego zakresu.

Zaprezentowane wyżej cele teoriopoznawcze i empiryczne dopełnione zostały celami metodycznymi, które odnosiły się do zaproponowania autorskiej metodyki badań dla sformułowanego problemu badawczego oraz wykazania adekwatności jej zastosowania.

Założone cele wyznaczały logikę przyjętej struktury monografii, która ma charakter teoretyczno-empiryczny i składa się z czterech rozdziałów (trzech teoretycznych i jednego empirycznego), poprzedzonych wstępem, uzupełnionych o zakończenie i załączniki. Trzy pierwsze rozdziały stanowią rezultat przeglądu literatury przedmiotu, a ich celem jest prezentacja i systematyzacja dorobku naukowego z zakresu przedsiębiorczości korporacyjnej, także jej analiza z perspektywy indywidualnej i organizacyjnej. Ich konstrukcja i treść znajdują swoje uzasadnienie w sformułowanych celach teoriopoznawczych. Rozdział czwarty ma charakter empiryczny. Zawiera opis prowadzonych badań, analizę i interpretację uzyskanych w toku badań danych, także najważniejsze wnioski badawcze oraz problemy związane w ich realizacją i propozycje przyszłych badań.

W rozdziale pierwszym w pierwszej kolejności przedstawiłam ewolucję przedsiębiorczości, następnie genezę koncepcji przedsiębiorczości dużych przedsiębiorstw. Omówiłam w nim czynniki rozwoju przedsiębiorczości korporacyjnej ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań wewnętrznych, dlatego że to głównie od nich zależy rozwój przedsiębiorczości w korporacjach (przedsiębiorczość „dzieje się” bowiem wewnątrz przedsiębiorstw). Przeanalizowałam różne klasyfikacje uwarunkowań wewnętrznych, największą uwagę poświęcając indywidualnym i organizacyjnym. W rozdziale pierwszym opisałam także przedsiębiorczą korporację, przeanalizowałam przedsiębiorczość korporacyjną traktując ją jako proces oparty na kapitale społecznym. Bardzo ważnym dla całych rozważań zawartych w mojej pracy fragmentem rozdziału pierwszego jest ten, w którym zawarłam propozycję systematyzacji oraz definiowania pojęć używanych na określenie przedsiębiorczości dużych przedsiębiorstw. Dokonałam tego w oparciu o pogłębione studia literaturowe z tego zakresu. Na tej podstawie przyjął, że będąc przedmiotem mojej monografii przedsiębiorczość korporacyjna (odnoszona do dużych i bardzo dużych, rozbudowanych przedsiębiorstw) jest szczególnym przypadkiem przedsiębiorczości organizacyjnej (która jest pojęciem bardziej ogólnym). Oznacza różnego rodzaju działania przedsiębiorcze (najczęściej o charakterze innowacyjnym) realizowane przez korporacje zarówno przez kierownictwo różnych szczebli, jak i przez pracowników wykonawczych. Intraprzsiębiorczość jest natomiast szczególnym przypadkiem przedsiębiorczości korporacyjnej. Oznacza działania przedsiębiorcze realizowane przez pracowników wykonawczych na poziomie indywidualnym. Przedsiębiorczość wewnętrzna także odnoszona jest do dużych przedsiębiorstw, realizowana jest w obrębie ich struktur. Zawiera w sobie zarówno poziom indywidualny, jak i organizacyjny. Przedsiębiorcą wewnętrznym może być zatem zarówno kierownik korporacji (poziom organizacyjny), jak i pracownik wykonawczy (poziom indywidualny). Założenia przyjęte w rozdziale pierwszym, zwłaszcza sposób definiowania (a co się z tym wiąże rozumienia) podstawowych pojęć wykorzystywanych w opracowaniu, miały znaczący wpływ zarówno na konstrukcję i kolejność następujących rozdziałów (rozdział drugi omawia intraprzsiębiorczość, zatem

przedsiębiorczość korporacyjną z punktu widzenia poziomu indywidualnego, natomiast trzeci – odnosi się do przedsiębiorczości korporacyjnej z punktu widzenia poziomu organizacyjnego), jak i na opracowany teoretyczny model, na sposób prowadzenia badań itp.

Rozdział drugi monografii poświęcony został opisowi przedsiębiorczości korporacyjnej z perspektywy indywidualnej. Jej przedmiotem jest zatem intraprzsiębiorczość oraz intraprzsiębiorca traktowany jako przedsiębiorczy pracownik wykonawczy korporacji. Ponieważ intraprzsiębiorca w swojej istocie podobny jest do przedsiębiorcy indywidualnego, mimo, że działa w strukturach dużej korporacji, w jednym z podrozdziałów rozdziału drugiego dokonałam szerokiej charakterystyki intraprzsiębiorcy nawiązując do opisu przedsiębiorcy indywidualnego i korporacyjnego. Wykorzystałam do tego kilka, subiektywnie wybranych przeze mnie kategorii (istotnych z punktu widzenia charakterystyki w/w rodzajów przedsiębiorców) – np. dostrzeganie i wykorzystywanie szans, skłonność do podejmowania ryzyka, dążenie do zysku, dostęp do zasobów itp. Rozdział ten zakończyłam rozważaniami na temat znaczenia odpowiednich warunków pracy w rozwoju intraprzsiębiorczości, a w konsekwencji przedsiębiorczości korporacyjnej, które kreowane są przez kierownictwo korporacji, ale odczuwane („odbierane”) są przez pracowników wykonawczych wpływając (pozytywnie lub negatywnie) na przejawianie przez nich przedsiębiorczych działań.

Rozdział trzeci charakteryzuje przedsiębiorczość korporacyjną z perspektywy organizacyjnej. Rozpoczyna go opis strategicznych aspektów przedsiębiorczości korporacyjnej, a następnie przedsiębiorczej orientacji, która dotyczy organizacyjnego poziomu korporacji, na którym podejmowane są bardzo ważne decyzje o charakterze strategicznym służące poprawie jej sytuacji na rynku, zwiększając szanse na sukces. W literaturze odnaleźć można wiele różnych kombinacji czynników charakteryzujących przedsiębiorczą orientację korporacji. W monografii opisałam szczegółowo: innowacje, podejmowanie ryzyka i proaktywność, wymiary uznawane w literaturze za klasyczne, opracowane przez J. G. Covina i D. P. Slevina (bazując na koncepcji D. Millera). Ponieważ swego rodzaju „nośnikiem” przedsiębiorczości korporacyjnej są zachowania ludzi – pracowników, ale i kierownictwa, dlatego w rozdziale tym opisałam także rolę kierownictwa najwyższego, średniego i najniższego szczebla w procesie jej rozwoju. Aspekty te odgrywają bardzo istotną rolę, dlatego że przedsiębiorcze inicjatywy pracowników, powinny być wspierane przez kierownictwo szczebli pośrednich, a następnie zaakceptowane przez zarząd, który daje przyzwolenie na eksperymentowanie, kreuje w korporacji kulturę intraprzsiębiorczości, w odpowiednim momencie „otwiera okno przedsiębiorczości”. Każdy szczebel kierownictwa odgrywa istotną, choć odmienną rolę w procesie rozwoju przedsiębiorczości w korporacjach, co starałam się opisać w rozdziale trzecim, choć szczególną rolę przypisuję kierownikom średniego szczebla. To od nich w głównej mierze zależy to, czy w dużym przedsiębiorstwie rozwinię się przedsiębiorczość, czy nie, jak będą zachowywali się pracownicy, czy będą wykazywali się przedsiębiorczością wykonując swoją pracę. Ich decyzje umożliwiają (lub uniemożliwiają) „przepuszczalność” przedsiębiorczych inicjatyw z niższych szczebli zarządzania do kierownictwa naczelnego. Odpowiadają ponadto bezpośrednio za tworzenie odpowiedniego klimatu pracy sprzyjającego podejmowaniu przedsiębiorczych inicjatyw. W rozdziale trzecim omówiłam także style kierowania przedsiębiorczego, zwracając uwagę na te, które wywołują twórczość i kreatywność pracowników oraz takie, które je hamują (blokują). Bardzo ważną rolę wśród czynników organizacyjnych odgrywa kultura organizacyjna rozumiana jako zbiór podstawowych wartości, norm, reguł organizacyjnych, przekonań wyznawanych i akceptowanych powszechnie przez wszystkich, która zwraca uwagę na tworzenie środowiska sprzyjającego twórczości i kreatywności ludzi. Kultura bardzo podobna jest do klimatu pracy, jest z nim ściśle powiązana, dlatego omówiłam także zależności między nimi (podobieństwa i różnice). Sprzyjająca przedsiębiorczości kultura, atmosfera i klimat przyczyniają się do kształtowania środowiska pracy przychylnego przedsiębiorczości. Powoduje to, że pracownicy odczuwają satysfakcję, zadowolenie i dumę z bycia członkiem przedsiębiorstwa. Są w stanie być bardziej zaangażowani, nawet zdolni do poświęceń na rzecz korporacji. Wśród uwarunkowań istotnych w procesie rozwoju przedsiębiorczości korporacyjnej na poziomie organizacyjnym ważną rolę odgrywa także struktura organizacyjna. W złożonych warunkach

otoczenia tradycyjne koncepcje wewnątrzorganizacyjnej, hierarchicznej struktury nie sprawdzają się, dlatego konieczne stało się poszukiwanie takich rozwiązań, które są w stanie sprostać wyzwaniom generowanym przez turbulentne otoczenie, które zapewnią większą elastyczność, swobodę działania, efektywny rozkład zasobów, które wreszcie umożliwią działania przedsiębiorcze. W związku z tym w ostatnim podrozdziale rozdziału trzeciego omówiłam kwestie związane z wymiarami struktury organizacyjnej w kontekście możliwości rozwoju przedsiębiorczości korporacyjnej (np. hierarchię, formalizację, specjalizację, standaryzację, itp.). Scharakteryzowałam także wybrane struktury organizacyjne sprzyjające zachowaniom przedsiębiorczym nawet w dużym, rozbudowanym przedsiębiorstwie (np. macierzową, zadaniową, sieciową).

Rozdział czwarty zawiera prezentację, następnie analizę danych i wnioski wynikające z przeprowadzonych badań własnych. Rozpoczynam go omówieniem celów i koncepcyjno-metodycznych założeń całego procesu badawczego. Następnie zawarłam w nim prezentację zastosowanych metod badawczych, opis badanych korporacji, a także analizę i interpretację uzyskanych w toku badań danych. Główny problem badawczy mojej monografii odnosił się do tego, jak (w jaki sposób, w jakich działaniach, zachowaniach) ujawnia się przedsiębiorczość korporacji i jaki ma na nią wpływ przedsiębiorczy potencjał pracowników wykonawczych oraz kreowany przez kierownictwo klimat pracy. Przystępując do badań przyjąłm tezę, że korporację można uznać za przedsiębiorczą jeżeli m.in.: wykorzystuje nadarżające się okazje, jest otwarta na zmiany, dywersyfikuje działalność, wprowadza na rynek nowe wyroby, wdraża różnego rodzaju innowacje, itp. (wykorzystano łącznie 16 wymiarów). W procesie rozwoju przedsiębiorczości w korporacjach kluczową rolę odgrywają: (1) przedsiębiorcze predyspozycje pracowników wykonawczych – poziom indywidualny przedsiębiorczości korporacyjnej; (2) panujący w korporacji klimat pracy, kreowany przez kierownictwo, a „odbierany” przez pracowników – poziom organizacyjny przedsiębiorczości korporacyjnej. Opracowany przeze mnie, uwzględniający powyższe założenia, teoretyczny model, weryfikowany następnie w procesie badawczym, prezentujący możliwości rozwoju przedsiębiorczości w korporacjach zawiera rysunek 1.

Główne pytania badawcze odnoszące się do możliwości rozwoju przedsiębiorczości w korporacjach, na które poszukiwano odpowiedzi w toku badań brzmiały: Jaki jest poziom przedsiębiorczości badanych korporacji? Czy przedsiębiorcze korporacje zatrudniają przedsiębiorczych pracowników? Czy w przedsiębiorczych korporacjach panuje sprzyjający przedsiębiorczości klimat pracy? Pytania szczegółowe sformułowano w sposób następujący: (1) Jakiego rodzaju wymiary świadczące o przedsiębiorczości korporacyjnej najczęściej (najrzadziej) występowały w badanych przedsiębiorstwach? (2) Czy przedsiębiorcze korporacje (tzn. te o wysokim poziomie przedsiębiorczości) zatrudniają w większości przedsiębiorczych pracowników? (3) Czy w przedsiębiorczych korporacjach (tzn. tych o wysokim poziomie przedsiębiorczości) panuje intraprzsiębiorczy klimat? (4) Czy występują zależności między przedsiębiorczymi predyspozycjami pracowników, klimatem pracy, a poziomem przedsiębiorczości korporacji?

Podstawową jednostką próby badawczej były korporacje, które wyselekcjonowano z zastosowaniem doboru celowego (kierując się także zasadą dostępności). Autorce zależało na jak największej różnorodności badanej próby. By możliwe było zrealizowanie założonych celów empirycznych, w badaniach uczestniczyli zarówno kierownicy różnych szczebli (z wyłączeniem szczebla najwyższego), jak i pracownicy wykonawczy korporacji. Przebadano w sumie 60 kierowników, 320 pracowników, zatrudnionych w 41 różnego rodzaju korporacjach. Podstawowym narzędziem badawczym była ankieta. Wykorzystano dwa odrębne kwestionariusze – jeden skierowany do kierowników, drugi do pracowników wykonawczych. Kwestionariusz przeznaczony dla kierowników zawierał: (1) zestaw pytań dotyczących wymiarów przedsiębiorczej korporacji; na podstawie ich odpowiedzi oceniono poziom przedsiębiorczości korporacji; (2) pytania oceniające przedsiębiorczy klimat panujący w korporacji – w części były one identyczne jak te, na które odpowiadali pracownicy, co dawało możliwość skonfrontowania (i uśrednienia) ich stanowisk. Kwestionariusz skierowany do pracowników zawierał natomiast pytania: (1) umożliwiające zbadanie ich przedsiębiorczego potencjału; (2) oceniające ich odczucia dotyczące klimatu pracy, nastawienia kierownictwa do ich

przedsiębiorczych inicjatyw. W procesie badawczym zastosowano także wywiady pogłębione, które przeprowadzono wyłącznie z kierownikami. Zrealizowano 10 indywidualnych wywiadów opartych na kwestionariuszach ankiety, choć zadawano także pytania dodatkowe, które ułatwiały poznanie specyfiki pracy w korporacjach, panujących w nich relacji, itp. Wpływało to na lepsze zrozumienie złożoności uwarunkowań (także powiązań, interakcji) mających miejsce w korporacjach, a wpływających na rozwój w nich przedsiębiorczości. Badania pozwoliły ocenić: (1) poziom przedsiębiorczości korporacji (wykorzystano do tego 16 autorskich wymiarów); (2) przedsiębiorcze predyspozycje pracowników wykonawczych (wykorzystano do tego opracowany przez G. Pinchota test dla intraprzedsiebiorców, zawierający 11 pytań); (3) klimatu pracy (wykorzystano w tym celu 12 autorskich pytań odnoszących się m.in. do stosunku przełożonych do inicjatyw podwładnych, do eksperymentowania, podejmowania ryzyka, itp.).

Rys. 1. Teoretyczny model rozwoju przedsiębiorczości w korporacjach

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza uzyskanych w toku badań danych dała podstawę do sformułowania szeregu interesujących wniosków odnoszących się do trzech głównych obszarów badań: (1) poziomu przedsiębiorczości korporacji; (2) przedsiębiorczych predyspozycji pracowników wykonawczych; (3) klimatu pracy; a przede wszystkim ustosunkowania się do założeń opracowanego modelu teoretycznego. W ramach pierwszego obszaru, który odnosił się do oceny poziomu przedsiębiorczości badanych korporacji można stwierdzić m.in., że:

- poziom przedsiębiorczości większości badanych korporacji ocenić można jako średni;
- najczęściej w korporacjach występowały wymiary, które uznać można za klasyczne, powszechnie kojarzone z przedsiębiorczością (nie tylko korporacyjną); chodzi np. o wykorzystywanie pojawiających się szans, otwartość na zmiany, wdrażanie innowacji, posiadanie kreatywnej kadry kierowniczej;

Praca

- aplikowanie o uzyskanie patentów, licencji, działalność badawczo-rozwojowa, prowadzenie działalności eksportowej, stosowanie doskonalszych metod produkcji oraz ograniczanie biurokracji i formalizmu – występowały najrzadziej w badanych korporacjach;
- analizując stopień występowania badanych wymiarów uzyskano ciekawe informacje na przykład w odniesieniu do innowacji i działalności eksportowej, mianowicie innowacje występowały aż w 90% korporacji, jednak stopień ich występowania, a zatem rzeczywiste ich znaczenie było dużo niższe - w bardzo dużym stopniu wymiar ten wystąpił tylko w 20% korporacji, a w rankingu średnich znalazł się na 11 pozycji (na 16 wymiarów) ze stosunkowo niską średnią - 3,7 (w pięciostopniowej skali); w przypadku działalności eksportowej – odwrotnie – wymiar ten wystąpił tylko w 57% korporacji, natomiast stopień ich występowania był bardzo wysoki – 49% w bardzo dużym stopniu, a w rankingu średnich wymiar ten znalazł się na pierwszej pozycji z najwyższą średnią – 4,1;
- dokonując ogólnej oceny wykorzystanych wymiarów (bazując zarówno na częstości, jak i na stopniu występowania) można stwierdzić, że: (1) zdecydowanie pozytywnie (jako swego rodzaju stymulanty istotne w rozwoju przedsiębiorczości korporacyjnej) ocenić można: nowe formy współpracy z kontrahentami, otwartość na zmiany, dywersyfikowanie działalności oraz kreatywną kadrę kierowniczą; (2) zdecydowanie negatywnie zaś (jako destymulanty rozwoju przedsiębiorczości korporacyjnej): podejmowanie ryzyka przez kierownictwo, aplikowanie o patenty, licencje, prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej;
- zastosowana dla wykorzystanych do pomiaru poziomu przedsiębiorczości korporacyjnej 16 wymiarów analiza czynnikowa wykazała, że możliwa jest ich redukcja do 9 elementów zgrupowanych w sposób następujący: (1) czynnik 1 określony został jako „proaktywność”, dlatego że w grupie tej znalazły się takie wymiary jak: wykorzystywanie nadarzających się okazji, zdywersyfikowanie działalności, przedsiębiorczość kierownictwa i otwartość na zmiany; (2) czynnik 2 określony jako „innowacje” obejmuje: nowsze maszyny i urządzenia i wdrażanie innowacji; (3) czynnik 3 nazywany „orientacja na klienta” zawiera wymiar „wprowadzanie nowych wyrobów na rynek”; (4) czynnik 4 to elastyczność w zakresie wykorzystywanych w korporacji struktur organizacyjnych.

W ramach drugiego obszaru badawczego, który odnosił się do oceny przedsiębiorczego potencjału pracowników wykonawczych korporacji można stwierdzić m.in., że:

- w badanej grupie 320 pracowników wykonawczych korporacji przeważały osoby o niskim (36%) i średnim (32%) potencjale przedsiębiorczości, jedynie 11% to prawdziwi intraprzedsiebiorcy – osoby o wysokim potencjale przedsiębiorczości;
- analizując szczegółowo zawarte w wykorzystanym kwestionariuszu pytania można stwierdzić, że najczęściej w swoich miejscach pracy badani pracownicy korporacji: (1) posiadali i korzystali z sieci relacji ze współpracownikami (zwłaszcza było to istotne w korporacjach produkcyjnych); pracowali w zespołach realizujących określone przedsięwzięcia; byli zadowoleni z panujących w nich układów, co mogło wpływać na większą ilość proponowanych przez nich innowacyjnych rozwiązań; (2) angażowali się osobiście w to, co robili, emocjonowali się swoją pracą, potrafili cenić swój wkład w realizowane przedsięwzięcia i nie akceptowali sytuacji, kiedy ktoś inny chciałby wykorzystać elementy ich pomysłu; (3) denerwowali się, kiedy projekt nad którym pracowali okazywał się (z różnych powodów) niemożliwy do zrealizowania; (4) mieli odpowiednią wiedzę, byli merytorycznie przygotowani do tego, co robili, potrafili wyobrazić sobie konkretne kroki, jakie należy podjąć realizując dany projekt;
- z kolei w najmniejszym stopniu badani pracownicy: (1) angażowali się w prace twórcze, więcej czasu poświęcali na rutynowe, standardowe obowiązki; (2) byłoby w stanie zrezygnować z części wynagrodzenia, by mieć szansę na wdrożenie innowacyjnego (a zatem obciążonego często bardzo dużym ryzykiem) pomysłu, jeśli nagroda w wypadku jego powodzenia byłaby adekwatna; (3) byli skłonni do przekraczania organizacyjnych i strukturalnych ram, łamania procedur, zasad, narażania się na kłopoty, jeżeli wymagała tego realizacja ich kreatywnych pomysłów.

W ramach trzeciego obszaru, który odnosił się do oceny klimatu pracy w korporacjach można stwierdzić m.in., że:

mau

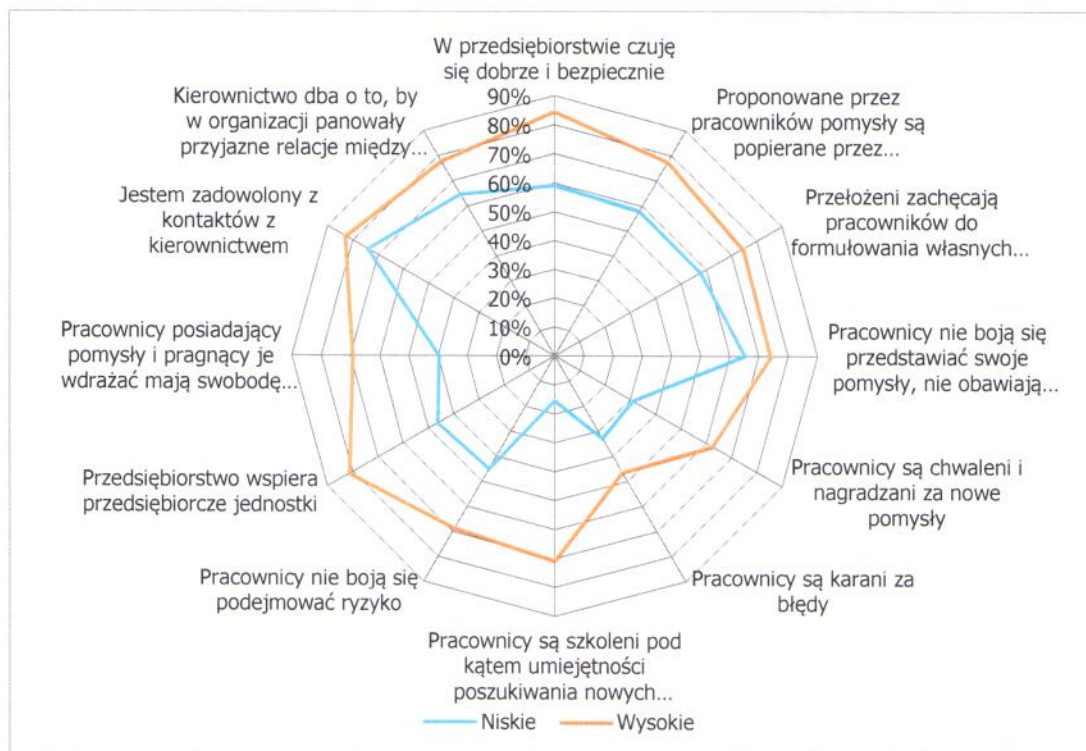

- kierownicy dużo lepiej oceniali klimat pracy – w znacznej większości przypadków ich odpowiedzi osiągnęły wyższe wartości, niż pracowników;
- pracownicy najlepiej oceniali kontakty ze swoimi przełożonymi, w swoich przedsiębiorstwach czuli się dobrze i bezpiecznie, a kierownicy (w ich odczuciu) dbali o dobre relacje między pracownikami; najgorzej, w opinii badanych pracowników, w ich korporacjach prezentowały się kwestie odnoszące się do nagradzania na nowe pomysły, za kreatywność, szkoleń dla pracowników zainteresowanych doskonaleniem swoich umiejętności w zakresie twórczych metod rozwiązywania problemów, swobody realizacji innowacyjnych pomysłów pracowników;
- z kolei badani kierownicy najlepiej oceniali kwestie odnoszące się do tego, że proponowane przez pracowników pomysły są popierane, w przedsiębiorstwie pracownicy czują się dobrze i bezpiecznie oraz kierownictwo dba o dobre relacje między pracownikami; najgorzej oceniali chwalenie i naradzanie pracowników za ich pomysły, za kreatywność, to, że pracownicy mają swobodę realizacji ich pomysłów oraz, że nie boją się podejmować ryzyka;
- oceniając stopień zgodności ze sformułowaniami wykorzystanymi do oceny klimatu pracy oraz obliczonymi na tej podstawie średnimi ocenami można stwierdzić, że: (1) kierownicy w większości uważali, że w ich korporacjach pracownicy są karani za błędy; mimo to nie boją się podejmować ryzyka; mają możliwość szkoleń pod kątem umiejętności poszukiwania niekonwencjonalnych rozwiązań, a nawet mają swobodę realizacji ich pomysłów; (2) pracownicy w większości uważali, że w ich przedsiębiorstwie pracownicy czują się dobrze i bezpiecznie; są zadowoleni z kontaktów ze współpracownikami, a kierownictwo dba o dobre relacje między pracownikami;
- dokonując ogólnej oceny klimatu pracy można stwierdzić, że największe wątpliwości budzą odpowiedzi dotyczące kwestii, które w sposób istotny wpływają na angażowanie się pracowników w przedsiębiorcze inicjatywy; w badanych korporacjach niestety nie można ich ocenić zdecydowanie pozytywnie, dlatego że: (1) pracownicy byli karani za błędy; (2) rzadko byli chwaleni i nagradzani za przejawianie inicjatywy, za formułowanie nowych pomysłów – słowem – za przedsiębiorczość; (3) ich pomysły nie były popierane, nie znajdowały uznania wśród przełożonych; (4) kierownicy nie zachęcali swoich podwładnych do podejmowania ryzykownych wyzwań, do eksperymentowania, formułowania innowacyjnych rozwiązań, (5) zainteresowani pracownicy nie mieli możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji na szkoleniach dotyczących twórczości, kreatywności; (6) pracownicy pragnący wdrażać w życie swoje pomysły nie uzyskiwali odpowiedniej swobody działania.

Najważniejszym, ale i najciekawszym wątkiem prowadzonych badań był ten, w którym dokonano konfrontacji opracowanego teoretycznego modelu z praktyką funkcjonowania badanych korporacji. Chodzi szczególnie o zależności między ich poziomem przedsiębiorczości, a przedsiębiorczymi predyspozycjami pracowników oraz klimatem pracy. Przystępując do badań zakładano, że poziom przedsiębiorczości korporacji uzależniony jest od przedsiębiorczego potencjału pracowników wykonawczych oraz od odpowiedniego (sprzyjającego eksperymentowaniu i podejmowaniu ryzyka) klimatu pracy. W procesie badawczym szczegółowej analizie poddano zatem korporacje o wysokim i niskim poziomie przedsiębiorczości, oceniając dokładnie potencjał przedsiębiorczości ich pracowników i klimat pracy. Badania wykazały, że w przedsiębiorczych korporacjach znalazło się najmniej intraprzsiębiorczych pracowników. W większości były to osoby o niskim oraz średnim potencjale przedsiębiorczości. Stosunkowo wielu pracowników tych korporacji nie zachowywało się jak przedsiębiorcy (20%). W korporacjach o niskim poziomie przedsiębiorczości przeważali natomiast pracownicy o średnim oraz niskim potencjale przedsiębiorczości. Jedynie 8% ich pracowników można było nazwać intraprzsiębiorcami. Porównując natomiast klimat pracy - sytuacja prezentuje się odmiennie. Mianowicie w korporacjach przedsiębiorczych dużo lepiej oceniany był klimat pracy (por. rys. 2.). Wszystkie wykorzystane w kwestionariuszu stwierdzenia osiągnęły w ich przypadku wyraźnie wyższy poziom. Niestety także to odnoszące się do karania za błędy, co oznacza, że nawet korporacje uznane za przedsiębiorcze stosują kary za nietrafione rozwiązania. Największą różnicę na korzyść korporacji o wysokim poziomie przedsiębiorczości ujawniono w przypadku możliwości szkoleń pod kątem nabywania umiejętności przydatnych w procesie formułowania nowych, innowacyjnych

rozwiązań. Najmniejsza różnica dotyczy relacji przełożony – podwładny, które także w korporacjach o niskim poziomie przedsiębiorczości były bardzo pozytywnie oceniane.

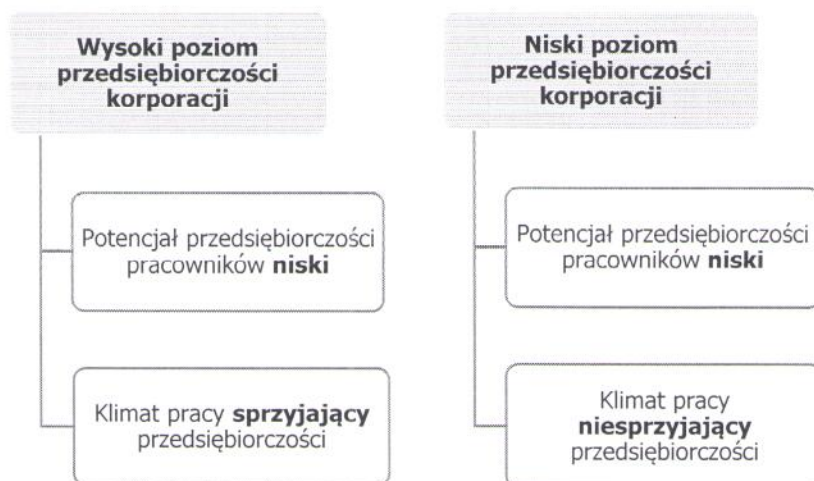
Rys. 2. Porównanie klimatu pracy w korporacjach o wysokim i niskim poziomie przedsiębiorczości
 Źródło: Opracowanie własne.

Badania wykazały zatem, że przedsiębiorcze korporacje wcale nie zatrudniają w większości pracowników posiadających przedsiębiorczy potencjał. Wykazały natomiast znaczenie klimatu pracy – w przedsiębiorczych korporacjach oceniany był on dużo korzystniej, jako wspierający przedsiębiorcze inicjatywy pracowników (rys. 3). Zrealizowane badania upoważniają także do sformułowania następującego wniosku praktycznego – mianowicie: nawet bardzo duże korporacje, które zadbają o wspierającą kreatywnych pracowników atmosferę pracy – mogą liczyć na rozwój przedsiębiorczości w obrębie swoich struktur. Okazuje się, że pracownicy, których się docenia, wspiera, którzy w przedsiębiorstwie czują się bezpiecznie dużo chętniej podejmują ryzyko, nie boją się wyzwań, bez względu na posiadane predyspozycje.

Wnioski wynikające z przeprowadzonych badań uprawniają także do wskazania kierunków dalszych badań. Opierając się na zdobytym doświadczeniu pragnę zwrócić uwagę na potrzebę poszerzenia badań intraprzedsiebiorczości, tzn. indywidualnego poziomu przedsiębiorczości (które często w badaniach są pomijane). Należy podkreślić, że stosunek do badań pracowników wykonawczych był bardzo pozytywny (życzliwy), co rokuje pozytywnie dla przyszłych badań. Mimo bardzo wielu wad pracy w korporacjach, bardzo dobrze wypowiedali się o swoich przełożonych. Wątek dotyczący warunków, klimatu pracy w kontekście możliwości podejmowania przedsiębiorczych działań, a zwłaszcza relacji panujących między pracownikami korporacji (także między przełożonymi a podwładnymi) wart jest bardziej dokładnej analizy i badań.

Mer

Rys. 3. Weryfikacja założeń opracowanego modelu teoretycznego

Źródło: Opracowanie własne.

Zaprezentowana przeze mnie monografia w mojej opinii przyczynia się do zmniejszenia luki teoretycznej, empirycznej oraz metodycznej w obszarze możliwości rozwoju przedsiębiorczości w korporacjach w zakresie zaproponowanym w modelu teoretycznym i w opracowanej koncepcji badań. Za najważniejsze osiągnięcia wskazanej monografii, posiadające walor oryginalności można uznać:

- dokonanie przeglądu dorobku literatury oraz usystematyzowanie i interpretację pojęć używanych na określenie przedsiębiorczości dużych przedsiębiorstw,
- wzbogacenie dotychczasowej wiedzy z zakresu przedsiębiorczości korporacyjnej z perspektywy indywidualnej i organizacyjnej, także z zakresu intraprzsiębiorczości i intraprzsiębiorców,
- propozycja autorskiego modelu rozwoju przedsiębiorczości korporacyjnej z uwzględnieniem poziomu organizacyjnego i indywidualnego,
- zaproponowanie koncepcji badań (także narzędzi pomiaru) poziomu przedsiębiorczości korporacyjnej z uwzględnieniem przedsiębiorczych predyspozycji pracowników wykonawczych oraz tworzonego przez kierownictwo klimatu pracy.

4. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

4.1. Charakterystyka dorobku przed uzyskaniem stopnia doktora

Po podjęciu pracy w Politechnice Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza na stanowisku asystenta w 1994 r. w Zakładzie Organizacji i Zarządzania (obecnie Katedra Przedsiębiorczości, Zarządzania i Ekoinnowacyjności), kierowanym wówczas przez dr hab. Kazimierza Jaremczuka, mój rozwój naukowy wyznaczyły następujące czynniki: (1) potrzeba zdobywania wiedzy niezbędnej do pracy dydaktycznej; (2) badania prowadzone w ramach jednostki, w której byłam zatrudniona (nurtem przewodnim badań była wówczas podmiotowość pracownika); (3) poszukiwanie własnego obszaru dociekań naukowych. Wymienione wyżej aspekty znalazły swoje odzwierciedlenie w pochodzących z tamtego okresu publikacjach. Przed uzyskaniem stopnia doktora opublikowałam 22 artykuły naukowe, których tematyka dotyczyła m.in.: bezrobocia (była to kontynuacja rozważań, które zawarłam w mojej pracy magisterskiej), uwarunkowań funkcjonowania przedsiębiorstw (głównie sektora MSP) w procesie transformacji, globalizacji oraz procesu przedsiębiorczości. Różna tematyka publikacji tego okresu to w głównej mierze wynik poszukiwań własnego obszaru badawczego. Ostatecznie moja uwaga skoncentrowała się na przedsiębiorczości i to właśnie jej postanowiłam poświęcić moją pracę doktorską. Przedsiębiorczość stanowiła temat przewodni 9 moich publikacji pochodzących z tego okresu. Przed uzyskaniem stopnia doktora aktywnie uczestniczyłam w 10 konferencjach naukowych, na których miałam okazję zaprezentować wyniki studiów literaturowych i badań własnych. Za artykuł wygłoszony w 1997 roku na 19. Międzynarodowym Sympozjum

Naukowym Studentów i Młodych Pracowników Nauki w Zielonej Górze pt.: *Analiza teoretyczna kategorii przedsięwzięcie i interes*, została wyróżniona za najlepszy referat młodego pracownika nauki. W tym okresie uczestniczyłam także w organizacji trzech konferencji naukowych organizowanych przez Zakład Organizacji i Zarządzania, w którym byłam zatrudniona: (1) *Człowiek w procesie gospodarowania* (1997); (2) *Przedsiębiorczość w procesie przemian strukturalnych w Europie Środkowo-Wschodniej* (1998); (3) *Kategoria wartości a cele przedsiębiorstwa* (1999).

Na potrzeby rozprawy doktorskiej pt.: *Uwarunkowania przedsiębiorczości na przykładzie województwa podkarpackiego*, napisanej pod kierunkiem dr hab. Kazimierza Jaremczuka zrealizowałam badania własne wśród 492 małych i średnich przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na obszarze województwa podkarpackiego. Podstawowym celem rozprawy było ukazanie znaczenia wewnętrznych oraz wybranych zewnętrznych uwarunkowań istotnych w procesie podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorców sektora MSP. W procesie badawczym przeanalizowałam wewnętrzne predyspozycje grupy badanych przedsiębiorców, a także następujące uwarunkowania zewnętrzne istotne zarówno w procesie podejmowania, jak i prowadzenia działalności gospodarczej: (1) dostawców, odbiorców, siłę roboczą, konkurencję oraz kapitał pieniężny - zaliczane do otoczenia bliższego; (2) formalne, polityczno-prawne oraz społeczno-kulturowe - zaliczane do otoczenia dalszego. Uzyskane w toku badań zrealizowanych na potrzeby rozprawy doktorskiej dane, pozwoliły na sformułowanie szeregu wniosków, ale także stały się inspiracją do badań własnych dotyczących różnego rodzaju przedsiębiorczości, które prowadziłam w kolejnych latach w sektorze MSP.

4.2. Charakterystyka dorobku po uzyskaniu stopnia doktora

Mój dorobek naukowy po uzyskaniu stopnia doktora obejmuje 92 pozycje, na które składa się 4 monografie, jedna we współautorstwie, jeden podręcznik dla studentów we współautorstwie. Ponadto jestem autorem 39 rozdziałów w monografiach oraz 46 artykułów w czasopiśmie. Uczestniczyłam aktywnie w 35 konferencjach naukowych, z których 13 to konferencje międzynarodowe, a 7 to konferencje zagraniczne. Zaprezentowałam na nich w sumie 22 referaty, w tym 4 w języku angielskim. Moja aktywność naukowa koncentruje się na trzech obszarach badawczych:

- problematyka funkcjonowania i rozwoju współczesnych przedsiębiorstw (34 publikacje);
- uwarunkowania rozwoju różnych form przedsiębiorczości (41 publikacji);
- problematyka przedsiębiorczości dużych przedsiębiorstw (16 publikacji).

Prace z pierwszego obszaru, który przewija się przez cały czas mojej aktywności naukowej, stanowią początkowo rezultat dążenia do poszerzania wiedzy i doskonalenia warsztatu dydaktycznego, a następnie wiążą się z realizowanym projektem badawczym. Pozostałe dwa obszary stanowią odzwierciedlenie moich zainteresowań przedsiębiorczością, w tym (zwłaszcza w ostatnim okresie) przedsiębiorczość dużych przedsiębiorstw, której dotyczy moje główne osiągnięcie naukowe.

4.2.1. Problematyka funkcjonowania i rozwoju współczesnych przedsiębiorstw

W tym obszarze badawczym wskazuję 34 prace, które zostały opublikowane zarówno w okresie bezpośrednio po uzyskaniu stopnia doktora, jak i w ostatnim czasie. Dlatego też mają one dość zróżnicowany charakter i dotyczą różnych wątków. Część z nich ma charakter teoretyczny. Kilka poświęciłam analizie ogólnych problemów funkcjonowania i rozwoju przedsiębiorstw zaliczanych do sektora małych i średnich firm. Chodzi o następujące publikacje:

- T. Piecuch, *Funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw w gospodarce*, [w:] „Wyzwania i perspektywy zarządzania w małych i średnich przedsiębiorstwach”, pod red. M. Matejuna, Wydaw. C.H. Beck, Warszawa 2010, s. 15-29.
- T. Piecuch, *Funkcjonowanie przedsiębiorstw w warunkach kryzysu na przykładzie firm sektora MSP*, [w:] „Zmiana warunkiem sukcesu. Odnowa przedsiębiorstw – czego nauczył nas kryzys?”, pod red. J. Skalika, Prace Naukowe UE we Wrocławiu, nr 128, Wrocław 2010, s. 120-128.

Piecuch

- B. Bembenek, T. Piecuch, *Controlling jako system koordynacji partnerstwa gospodarczego w małych i średnich przedsiębiorstwach*, [w:] „Rachunkowość w małych i średnich przedsiębiorstwach”, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 502, „Finanse, Rynki finansowe, Ubezpieczenia”, nr 11, Szczecin 2008, s. 33-44.
- T. Piecuch, K. Kmiotek, *Krajowy system usług jako forma informacyjnego wsparcia MŚP*, [w:] „Szanse rozwoju polskiego sektora MŚP na jednolitym rynku europejskim”, t.2., pod red. J. Otto, R. Stanisławskiego, Wydaw. Politechniki Łódzkiej, Łódź 2006, s. 223-233.
- T. Piecuch, *Wpływ konkurencji na zachowania MSP*, „*Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa*” 2005, nr 9; s. 26-33.
- T. Piecuch, *Niekonwencjonalne formy finansowania małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] „Zarządzanie organizacjami gospodarczymi. Koncepcje i metody”, t. 1, pod red. J. Lewandowskiego, Wydaw. Politechniki Łódzkiej, Łódź 2005, s. 246-252.

Wątek odnoszący się do znaczenia procesów globalizacyjnych oraz umiędzynarodowienia gospodarki na funkcjonowanie polskich przedsiębiorstw znalazł swoje odzwierciedlenie w 2 artykułach. Do tej grupy zaliczyłam także opracowania, które opisują: (1) struktury organizacyjne przedsiębiorstw międzynarodowych; (2) wpływ (także możliwości wykorzystania) japońskich doświadczeń, japońskich koncepcji zarządzania na funkcjonowanie przedsiębiorstw w Polsce i krajach Europy Zachodniej; (3) procesy migracyjne, w kontekście potrzeby (czy wręcz konieczności) zarządzania międzykulturowego w globalnych przedsiębiorstwach. Są to następujące pozycje:

- M. Mikłosz, T. Piecuch, E. Szczygieł, *Migration processes and the need for intercultural management illustrated with an example of the selected European Countries*, „*Studies in Modern Society*”, Academic Papers, 2014, Nr 5 (1), p. 91-100.
- T. Piecuch, *Globalizacja a mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa*, [w:] „*Modele rozwoju gospodarczego dla Polski. W dobie integracji europejskiej i globalizacji*”, pod red. M. Nogi i M. K. Stawickiej, Wydaw. CeDeWu, Warszawa 2009, s. 77-86.
- B. Bembenek, T. Piecuch, *Wpływ japońskich doświadczeń na teorię i praktykę zarządzania zachodnich przedsiębiorstw*, [w:] „*Integracja Azji Wschodniej. Mit czy rzeczywistość*”, pod red. B. Skulskiej, Prace Naukowe UE we Wrocławiu, Wrocław 2009, s. 358-370.
- T. Piecuch, *Struktury organizacyjne przedsiębiorstw międzynarodowych*, Zeszyty Naukowe Politechniki Rzeszowskiej, z. 16., Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2009, s. 121-128.
- T. Piecuch, *Polskie przedsiębiorstwa a procesy globalizacji*, [w:] „*Integracja a globalizacja gospodarki*”, t. 2., pod red. J. Rymarczyka i W. Michalczyka, Wydaw. AE we Wrocławiu, Wrocław 2006, s. 126-135.

Kilka artykułów z obszaru *Problematyka funkcjonowania i rozwoju współczesnych przedsiębiorstw*, dotyczy znaczenia innowacji postrzeganych jako istotne narzędzie walki konkurencyjnej, umożliwiające osiągnięcie i utrzymanie odpowiedniej pozycji konkurencyjnej w danym obszarze rynku oraz innym metodom podnoszenia konkurencyjności przedsiębiorstw. Do grupy tej zaliczyłam także artykuł (napisany we współautorstwie ze studentką Wydziału Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej), którego przedmiotem jest e-biznes, a który zwraca uwagę na coraz większe znaczenie w globalnym świecie nowoczesnych, innowacyjnych form prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem Internetu oraz artykuł dotyczący innowacji w marketingu, podkreślający znaczenie innowacyjnych narzędzi komunikacji wykorzystywanych przez innowacyjne firmy. Chodzi o następujące artykuły:

- K. Chudy-Laskowska, M. Jankowska-Mihułowicz, T. Piecuch, *Analiza poziomu innowacyjności polskich przedsiębiorstw*, „*Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa*” 2017, nr 11, s. 91-109.
- T. Piecuch, A. Szajna, *E-biznes jako forma prowadzenia działalności gospodarczej przez współczesne przedsiębiorstwa*, Zeszyty Naukowe Politechniki Rzeszowskiej, „*Zarządzanie i Marketing*”, z. 19, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2012, s. 51-62.
- T. Piecuch, *Wybrane metody podnoszenia konkurencyjności przedsiębiorstw*, [w:] „*Interdyscyplinarność w naukach o zarządzaniu*”, pod red. W. Czakona, M. Komańdy, Prace Naukowe UE w Katowicach, Katowice 2011, s. 116-122.
- K. Chudy-Laskowska, T. Piecuch, *Innovation as a determinant of competitiveness of a company*, [in:] „*Microeconomics conditions of economy competitiveness*”, ed. by. D. Kopycińska, „*Economics & Competition Policy*”, No 13, University of Szczecin, Szczecin 2008, p. 7-18.

Mieca

- T. Piecuch, *Innovations in marketing*, [w:] "Relationships marketing as device of company competitiveness", ed. by M. Oresky, University of Economics in Bratislava, Faculty of Commerce, Marketing Department, Bratislava 2008, p. 73-80.
- K. Chudy-Laskowska, T. Piecuch, *Analiza poziomu innowacyjności przedsiębiorstw województwa podkarpackiego*, [w:] „Tworzenie wartości przedsiębiorstwa na rynku Unii Europejskiej”, pod red. H. Brdulak, E. Duliniec, T. Gołębiowskiego, Wydaw. SGH w Warszawie, Warszawa 2007, s. 253–265.

Wątek uwzględniający znaczenie zasobów ludzkich, odpowiedniego podejścia do pracowników w procesie zarządzania przedsiębiorstwem zawarty jest w dwóch moich publikacjach:

- K. Kmiołek, T. Piecuch, *Zasoby ludzkie i finansowe jako obszary wyzwań dla zarządzania współczesnym przedsiębiorstwem*, „Zarządzanie i Marketing”, Zeszyty Naukowe Politechniki Rzeszowskiej, z. 13, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2008, s. 215-224.
- T. Piecuch, *Dylematy oceny pracowniczej*, „Edukacja Ustawiczna Dorosłych” 2008, nr 1, s. 94-99.

W kolejnych dwóch artykułach podkreśliłam znaczenie uwarunkowań regionalnych w procesie rozwoju przedsiębiorstw. Omówiłam w nich kwestie odnoszące się do poziomu konkurencyjności regionów, które w konsekwencji wpływają na sytuację funkcjonujących w nich firm:

- T. Piecuch, *Foresight dla zrównoważonego rozwoju regionu na przykładzie województwa podkarpackiego*, [w:] „Przedsiębiorczość. Innowacyjność. Foresight. Aspekty ekonomiczne, społeczne i ekologiczne”, t. 2, pod red. L. Woźniaka, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2008, s. 620-629.
- T. Piecuch, A. Sobkowiak, *Inicjatywy na rzecz podniesienia konkurencyjności regionu na przykładzie województwa podkarpackiego*, [w:] „Konkurencyjność regionów i przedsiębiorstw. Klastry”, pod red. Z. Olesińskiego i M. A. Leśniewskiego, Studia i Materiały Wydziału Zarządzania i Administracji Akademii Świętokrzyskiej, „Miscellanea Oeconomicae” 2007, Rok 11, Nr 2, s. 82-92.

Kilka artykułów tego obszaru dotyczy znaczenia informacji w procesie funkcjonowania i rozwoju przedsiębiorstw. Jeden z nich zwraca uwagę na potrzebę (nawet konieczność) efektywnego zarządzania bardzo dużą ilością informacji w warunkach turbulentnego otoczenia, permanentnych zmian, a także wykorzystywania do tego odpowiednich metod. W związku z tym jego przedmiotem jest *Business Intelligence*, narzędzie informatyczne, wykorzystywane przez komórki wywiadowcze do bardziej efektywnego pozyskiwania, przetwarzania i wykorzystywania informacji we współczesnych przedsiębiorstwach. Znaczenia informacji dotyczą następujące artykuły:

- T. Piecuch, *Informacja w funkcjonowaniu współczesnych przedsiębiorstw*, Zeszyty Naukowe Politechniki Rzeszowskiej „Zarządzanie i Marketing”, z. 20, t. XVIII, nr 4, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2013, s. 161-170.
- T. Piecuch, *Business Intelligence jako narzędzie wywiadu gospodarczego*, [w:] „Rynek informacji i komunikacji”, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 672, Szczecin 2011, s. 303 – 314.
- B. Bembek, T. Piecuch, *Strategiczna rola informacji w zarządzaniu zmianami we współczesnym przedsiębiorstwie*, [w:] "Rynki przesyłu i przetwarzania informacji - stan obecny i perspektywy rozwoju", pod red. H. Babisa, R. Czaplewskiego, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, z. 544, Szczecin 2009, s. 25-38.

W tym obszarze znajduje się także kilka publikacji, które są efektem realizacji projektu badawczego pt. *Synteza autonomicznego identyfikatora półpasywnego, dedykowanego do pracy w wielokrotnych, dynamicznych systemach RFID* realizowanego przez zespół pracowników Politechniki Rzeszowskiej, którego byłam członkiem. Najważniejszą z nich jest współautorska monografia dotycząca RFID, oparta na wynikach badań zrealizowanych na potrzeby projektu metodą delficką:

- B. Ziółkowski, T. Piecuch, M. Jankowska-Mihułowicz, K. Chudy-Laskowska, *Rozwój systemów RFID w przedsiębiorstwach*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2016, ss. 136.

Kolejne 5 pozycji, to artykuły współautorskie zrealizowane z członkami grupy badawczej realizującej w/w projekt. Dotyczą różnych aspektów funkcjonowania i rozwoju przedsiębiorstw w kontekście wykorzystania w nich innowacyjnych systemów RFID. Zawierają prezentację i analizę wyników badań zrealizowanych na potrzeby projektu, przeprowadzonych w 202 polskich

przedsiębiorstwach. Jeden z nich dotyczy kwestii związanych z wykorzystaniem systemów RFID w klastrach przemysłowych:

- B. Ziółkowski, M. Jankowska-Mihułowicz, K. Chudy-Laskowska, T. Piecuch, *Uwarunkowania konkurencyjności przedsiębiorstw stosujących systemy RFID z API – wyniki badań metodą delficką*, „Przegląd Nauk Ekonomicznych” („Economic Sciences Review”) 2017, nr 27, Wydaw. PTE oddział w Łodzi, Łódź 2017, s. 265-274.
- T. Piecuch, K. Chudy-Laskowska, K. Kmiotek, *The issue of innovation implementation on the example of RFID technology*, [w:] „Marketing Management, Trade, Financial and Social Aspects of Business”, ed. by C. Olexova, M. Janoskova, University of Economics in Bratislava, Faculty of Business Economics with seat in Košice, Košice 2016, p. 167-178.
- B. Ziółkowski, M. Jankowska-Mihułowicz, K. Chudy-Laskowska, T. Piecuch, *Determinanty strategii sukcesu dostawców systemów RFID z API – wyniki badań metodą delficką*, [w:] „Zarządzanie strategiczne w teorii i praktyce”, pod red. A. Kalety, K. Moszkowicz, Zeszyty Naukowe UE we Wrocławiu, nr 444, Wrocław 2016, s. 639-649.
- K. Chudy-Laskowska, K. Kmiotek, T. Piecuch, *Kapitał ludzki przedsiębiorstwa a wdrażanie innowacji – przykład RFID (API)*, [w:] „Teoria i praktyka zarządzania w obliczu wyzwań”, pod red. J. Kaczmarek, W. Szymba, Wydaw. Fundacji UE w Krakowie, Kraków 2015, s. 115-124.
- B. Bemberek, T. Piecuch, B. Ziółkowski, *The implementation of RFID technology in the industrial cluster as a indication of entrepreneurial and sustainable development*, [in:] “Economic and Social Development”, ed. by I. Filipovic, G. Kozina, F. Galatic, Book of Proceedings, 8th International Scientific Conference on Economic and Social Development and 4th Eastern European ESD Conference: “Building Resilient Economy”, Varazdin Development and Entrepreneurship Agency, University North in Koprivnica, Varazdin - Zagreb 2014, p. 477-487.

Jeden artykuł tego obszaru opisuje wizerunek kobiet w reklamach, stereotypowe postrzeganie kobiet bohaterki i odbiorców reklam. Rozważania te prowadziłam w kontekście marketingu relacji, który zakłada bardzo ścisły związek między klientami a przedsiębiorstwem, umożliwia stworzenie odpowiedniego wizerunku firmy w otoczeniu, pozyskanie jak największej grupy lojalnych odbiorców wyrobów. Treść artykułu zdeterminowana była tematyką konferencji, na którą był on przygotowany. Chodzi o:

- T. Piecuch, *Image of a woman in advertising in the context of relationship marketing on the market*, [in:] “Relationship marketing its specialties, forms and selected applications”, ed. by Z. Francova, M. Oresky, Marketing Department, University of Economics in Bratislava, Bratislava 2009, p. 125-135.

Uzupełnieniem dorobku naukowego w obszarze zarządzania współczesnymi przedsiębiorstwami są trzy publikacje o charakterze dydaktycznym, z których pierwsza jest współautorskim podręcznikiem akademickim i dotyczy zachowań organizacyjnych. Dwie pozostałe do rozdziału w podręczniku dla studentów dotyczące twórczości oraz metod pobudzania kreatywności ludzi w kontekście tworzenia, nowatorskich, innowacyjnych rozwiązań:

- Kmiotek K., Piecuch T., *Zachowania organizacyjne. Teoria i przykłady*, Wydaw. Difin S.A., Warszawa 2012, ss. 232.
- T. Bal – Woźniak, T. Piecuch, *Zarządzanie twórcze w organizacji*, [w:] „Zarządzanie innowacjami. Podstawy zarządzania innowacjami”, pod red. J. Łunarskiego, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2007, s. 41-69.
- W. Zielecki, T. Piecuch, *Metodologia rozwiązywania problemów*, [w:] „Zarządzanie innowacjami. Podstawy zarządzania innowacjami”, pod red. J. Łunarskiego, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2007, s. 70-95.

4.2.2. Uwarunkowania rozwoju różnych form przedsiębiorczości

W moim dorobku naukowym po uzyskaniu stopnia doktora problematyce uwarunkowań rozwoju różnych form przedsiębiorczości poświęciłam 41 publikacji. Ich przygotowywanie było okazją do pogłębiania mojej wiedzy z tego zakresu, ale i fascynującą przygodą polegającą na odkrywaniu coraz to nowych, niespotykanych dotąd wątków odnoszących się na przykład do przedsiębiorczości

społecznej, rodzinnej, akademickiej, kobiet, itp. Część moich artykułów w tym obszarze zawiera pogłębione analizy badań zrealizowanych na potrzeby doktoratu (przeprowadziłam je wśród 492 przedsiębiorców sektora MSP z województwa podkarpackiego), część to efekt realizacji badań własnych dotyczących różnych rodzajów przedsiębiorczości.

Najważniejszymi publikacjami w tym obszarze są moje dwie monografie pod tym samym tytułem wydane w wydawnictwie C.H. Beck w Warszawie, które są efektem mojej pracy naukowej w obszarze przedsiębiorczości. Pierwsza:

- T. Piecuch, *Przedsiębiorczość. Podstawy teoretyczne*, Wydaw. C.H. Beck, Warszawa 2010, ss. 173,

opiera się w części na mojej rozprawie doktorskiej. Dokonałam w niej charakterystyki przedsiębiorczości w ujęciu historycznym, w teoriach ekonomii i zarządzania, opisałam istotę (zwracając uwagę na przedsiębiorczość jako postawę, zachowanie i proces) i rodzaje przedsiębiorczości. Monografia ta zawiera charakterystykę przedsiębiorcy w różnych ujęciach (m. in. przedsiębiorcę kupca, kapitalistę, menedżera), motywy podejmowania działalności gospodarczej przez przedsiębiorców, uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości (z podziałem na wewnętrzne – podmiotowe oraz zewnętrzne – zaliczane do otoczenia bliższego i dalszego). Opisałam w niej także znaczenie sektora MSP w gospodarce utożsamianego z przedsiębiorczością i przedsiębiorcami, źródła finansowania małych i średnich firm (klasyczne i niekonwencjonalne), uwarunkowania polityczne i instytucjonalne (ze szczególnym uwzględnieniem instytucjonalnych form wsparcia) wpływające na ich powstawanie i rozwój.

Wydanie drugiej monografii (wydane także w formie e-booka):

- T. Piecuch, *Przedsiębiorczość. Podstawy teoretyczne*, Wyd. 2., Wydaw. C.H. Beck, Warszawa 2013, ss. 272,

zostało uzupełnione o 4 nowe rozdziały, oprócz zaprezentowanych wyżej informacji zawiera także rozdziały opisujące różne formy przedsiębiorczości: rodzinną, kobiet, akademicką (w tym przedsiębiorczość ludzi młodych) i społeczną.

Część moich publikacji zawartych w tym obszarze odnosi się do charakterystyki różnorodnych uwarunkowań rozwoju przedsiębiorczości, istotnych w procesie podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej. Pochodzą one z okresu po uzyskaniu stopnia doktora i w większości opierają się na zrealizowanych na potrzeby doktoratu badaniach. Są to następujące pozycje:

- T. Piecuch, *Społeczno – kulturowe uwarunkowania przedsiębiorczości na przykładzie badanych przedsiębiorców województwa podkarpackiego*, „*Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa*” 2007, nr 2, s. 29-34.
- T. Piecuch, *Polityczno – prawne uwarunkowania przedsiębiorczości*, [w:] „*Ekonomiczne uwarunkowania przedsiębiorczości w Polsce*”, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, „*Ekonomiczne Problemy Usług*”, nr 436, Szczecin 2006, s. 297-304.
- T. Piecuch, *Uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości*, [w:] „*Przedsiębiorczość i innowacyjność małych i średnich przedsiębiorstw – wyzwania współczesności*”, pod red. A. Kalety, K. Moszkowicz, L. Woźniaka, Prace Naukowe AE we Wrocławiu, Nr 1030, Wrocław 2004, s. 93-99.
- T. Piecuch, *Kapitał w procesie podejmowania i prowadzenia przedsiębiorczej działalności gospodarczej*, [w:] „*Uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości – szanse i zagrożenia*”, pod red. K. Jaremczuka, Wydaw. PWSZ w Tarnobrzegu, Tarnobrzeg 2003, s. 310-320.

Kolejne 5 publikacji w tym obszarze zawiera efekty moich rozważań na temat przedsiębiorcy – jego charakterystyki (opartej na badaniach własnych), motywów, podejścia do ryzyka:

- T. Piecuch, *Stres w działalności przedsiębiorcy*, Zeszyty Naukowe Politechniki Rzeszowskiej, „*Zarządzanie i Marketing*”, zeszyt 17, nr 3, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2010, s. 293-302.
- T. Piecuch, K. Chudy-Laskowska, *The risk in entrepreneur's activity*, [in:] „*Uncertainty – risk or opportunity. Corporate business perspective. Selected problems*”, ed. by W. Wereda, S. Starnawska, University of Podlasie, Siedlce 2008, p. 11-18.

Recu

- K. Chudy-Laskowska, T. Piecuch, *Subjective conditioning in the development of entrepreneurship*, [w:] "In search for value. Selected aspects", ed. by S. Starnawska, W. Wereda, University of Podlasie, Siedlce 2007, p. 131–138.
- T. Piecuch, *Przedsiębiorczość i przedsiębiorcy województwa podkarpackiego w świetle badań empirycznych*, [w:] „Problemy współczesnej praktyki zarządzania”, pod red. S. Lachiewicza i M. Matejuna, t. I, Wydaw. Politechniki Łódzkiej, Łódź 2007, s. 474-483.
- T. Piecuch, *Motywy podejmowania działalności gospodarczej na przykładzie badanych przedsiębiorców województwa podkarpackiego*, „Przegląd Organizacji” 2005, nr 7–8, s. 43-46.

Kilka publikacji odnosi się do znaczenia innowacji w procesie przedsiębiorczości. Ten wątek znalazł się także w obszarze badawczym *Problematyka funkcjonowania i rozwoju współczesnych przedsiębiorstw*, ze względu na znaczenie innowacji we współczesnym świecie. W literaturze z zakresu przedsiębiorczości problematyka ta jest szczególnie istotna. Traktuje się innowacje jako narzędzie przedsiębiorczości umożliwiające skuteczne konkurowanie i osiągnięcie przewagi konkurencyjnej. Dużą wagę do znaczenia innowacji w procesie przedsiębiorczości przypisywał J. Schumpeter, który twierdził wręcz, że przedsiębiorstwo nie wdrażające innowacji nie można nazwać przedsiębiorczym. W grupie tej znalazły się następujące publikacje:

- T. Piecuch, *Przedsiębiorczość i innowacje w teorii i praktyce funkcjonowania współczesnych przedsiębiorstw*, „Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa” 2015, nr 6, s. 64-79.
- T. Piecuch, *Entrepreneurship, innovation and balanced development*, "Management & Sustainable Development" 2009, Vol. 23, University of Forestry, Sofia, p. 92-95.
- T. Piecuch, *Innowacje narzędziem przedsiębiorczości*, [w:] „Przedsiębiorczość i innowacyjność. Wyzwania współczesności”, pod red. A. Kalety, K. Moszkowicz, L. Woźniaka, Prace Naukowe AE we Wrocławiu, nr 1116, Wrocław 2006, s. 128-135.

W kilku publikacjach tego obszaru zawarłam wątki zawierające etyczne aspekty procesu przedsiębiorczości i działalności przedsiębiorcy. Jest to bardzo ważne ze względu na to, że często postrzega się etykę i biznes jako dwa, nie dające się ze sobą połączyć obszary, a przedsiębiorców jako osoby, które dorabiają się łamiąc prawo, wykorzystując swoich pracowników, itp. Artykuły te to efekt badań własnych oraz analizy literatury przedmiotu:

- M. Jankowska-Miś, T. Piecuch, *Ethics within an enterprise – such reputation as the benefits*, [in:] "Post-globalization Era? New Vision and New Challenges. The policies and management instruments of corporations. Selected Determinants", ed. by W. Wereda, S. Starnawska, University of Podlasie, Siedlce 2010, p. 27-42.
- T. Piecuch, *Poglądy przedsiębiorców na wybrane etyczne problemy ich działalności – raport z badań*, „Problemy Zarządzania” 2008, nr 2 (20), s. 115-124.
- T. Piecuch, *Przedsiębiorca egoista czy przedsiębiorca altruista*, [w:] „Uwarunkowania przedsiębiorczości – aspekty ekonomiczne i antropologiczno – społeczne”, pod red. K. Jaremczuka, Wydaw. PWSZ w Tarnobrzegu, Tarnobrzeg 2006, s. 528-536.

W kilku publikacjach zawarłam rozważania dotyczące znaczenia uwarunkowań regionalnych w procesie rozwoju przedsiębiorczości, w tym jeden odnosi się do przedsiębiorczości regionalnej, opisuje jej specyfikę, znaczenie w rozwoju przedsiębiorstw, regionów, gospodarek. Chodzi o artykuły:

- T. Piecuch, E. Szczygieł, *Przedsiębiorczy potencjał regionu - przykład województwa podkarpackiego*, [w:] „Przedsiębiorczość – perspektywą zmian”, pod red, K. Jaremczuka, Wydaw. Wyższej Szkoły Zarządzania w Przemysłu, Podkarpackie Stowarzyszenie Organizacji i Zarządzania, Rzeszów 2015, s. 324-334.
- T. Piecuch, E. Szczygieł, *Specyfika przedsiębiorczości regionalnej*, [w:] „Przedsiębiorczość – perspektywą zmian”, pod red, K. Jaremczuka, Wydaw. Wyższej Szkoły Zarządzania w Przemysłu, Podkarpackie Stowarzyszenie Organizacji i Zarządzania, Rzeszów 2015, s. 266-275.
- T. Piecuch, *Idea wspierania rozwoju przedsiębiorczości w regionach*, [w:] „Ekonomiczne i organizacyjne instrumenty wspierania rozwoju lokalnego i regionalnego. Finanse, rachunkowość, przedsiębiorczość”, tom 1, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 530, Szczecin 2009, s. 204-212.

T. Piecuch

Kilka artykułów napisanych we współautorstwie z dr B. Bembenekiem, dr inż. M. Jankowską – Miłułowicz oraz mgr J. Sudół - Pusz, odnosi się do struktur klastrowych. Zawierają one różne aspekty związane z ich funkcjonowaniem nawiązując do przedsiębiorczości rodzinnej, kobiet, przedsiębiorczego przywództwa. Są to następujące artykuły:

- B. Bembenek, T. Piecuch, J. Sudół-Pusz, *Business Clusters and Social Cooperatives – a Chance to Promote Female Entrepreneurship in Rural Poland*, [w:] "Woman and Migration in Rural Europe. Labor Market, Representations and Policies", ed. by K. Wiest, Palgrave Macmillan, Hampshire 2016, p. 130-144.
- B. Bembenek, T. Piecuch, *Knowledge management in industry cluster as an indication of entrepreneurship*, [in:] "Innovation, Technology transfer and Education", ed. by P. Hajek, P. Mumanachit, CBU International Conference Proceedings, 2014, Vol. 2, p. 5-14.
- B. Bembenek, M. Jankowska-Miłułowicz, T. Piecuch, *Decision Making on Accession to the Industry Cluster on the Example of a Family Business*, [in:] "Economic and social Development", ed. by I. Filipovic, M. Klacmer Calopa, F. Galetic, 7th International Scientific Conference, Book of Proceedings, New York City 2014, p. 603-616.
- B. Bembenek, T. Piecuch, *Entrepreneurial leadership in a business cluster*, [w:] "Economic development and entrepreneurship in transition economies. Challenges in the business environment, barriers and challenges for economic and business development", ed. by J. Ateljevic, J. Trivic, Faculty of Economics University of Banja Luka, Banja Luka 2014, p. 487-499.
- B. Bembenek, T. Piecuch, *Przedsiębiorczy wymiar klastra*, [w:] „Klasy - wiedza, innowacyjność, rozwój”, pod red. J. Buko, M. Frankowskiej, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 719, „Ekonomiczne Problemy Usług”, nr 94, Szczecin 2012, s. 27-46.

Dwa artykuły odnoszą się do analizy i oceny poziomu i jakości życia przedsiębiorców (w tym kobiet prowadzących działalność gospodarczą) oraz do rozkładu i użyteczności dochodów gospodarstw domowych przedsiębiorców na tle innych grup społeczno-gospodarczych, tj. pracowników najemnych, rolników, emerytów i rencistów itp.:

- T. Piecuch, K. Chudy-Laskowska, *Jakość życia przedsiębiorców ze szczególnym uwzględnieniem kobiet prowadzących działalność gospodarczą*, [w:] „Pomiar jakości życia w układach regionalnych i krajowych. Dylematy i wyzwania”, pod red. A. Piotrowskiej-Piątek, Studia i Materiały „Miscellanea Oeconomicae”, nr 3, Rok 21, tom I, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 2017, s. 343-354.
- E. Szczygieł, T. Piecuch, *Rozkłady dochodów przedsiębiorców i ich użyteczność na tle innych grup społeczno-ekonomicznych*, [w:] „Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy”, pod red. M. G. Woźniaka, Zeszyt 48, Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Katedra Mikroekonomii, Rzeszów 2016, s. 116-128.

Jedna publikacja dotyczy problematyki zwinności przedsiębiorstw. Jest to określenie, które podobnie, jak przedsiębiorczość i inne tego typu koncepcje (np. dynamiczne zdolności) pojawiły się jako odpowiedź na coraz bardziej zmieniające się, niestabilne środowisko zewnętrzne. Ułatwiają funkcjonowanie przedsiębiorstw nawet w bardzo trudnych, turbulentnych warunkach otoczenia. Zwinność bardzo bliska jest przedsiębiorczości w wielu aspektach (np. zwraca uwagę na zdolność do „kombinowania”, rekonfigurowania posiadanych zasobów, na znaczenie innowacji, proaktywności, skłonności do podejmowania ryzyka, konkurencyjnej agresywności, strategicznej odnowy itp.), co między innymi zaprezentowałam w artykule:

- T. Piecuch, *Zwinność a przedsiębiorczość przedsiębiorstw*, „Nowoczesne Systemy Zarządzania” („Modern Management Systems”), Vol. 12, No. 1, Wydaw. WAT, Warszawa 2017, s. 295-306.

Wiele publikacji w tym obszarze dotyczyło różnych form przedsiębiorczości. Są one efektem moich badań własnych oraz analizy literatury przedmiotu. Chodzi na przykład o publikacje z zakresu przedsiębiorczości kobiet. To bardzo interesujący wątek. Zawarłam w nich problemy, z jakimi borykają się kobiety decydujące się na podjęcie działalności gospodarczej, słabe i mocne strony ich firm. Jeden artykuł napisany we współautorstwie z dr E. Szczygieł zawiera bardzo ciekawą analizę użyteczności dochodu gospodarstw domowych w oparciu o badania odnoszące się do kobiet posiadających własne firmy. Bardzo interesujący poznawczo wydaje mi się artykuł dotyczący podejścia kobiet do przedsiębiorczości, napisany również z dr E. Szczygieł. Zawarłyśmy w nim analizę porównawczą opartą

na wynikach badań własnych trzech grup kobiet – prowadzących działalność gospodarczą (55 respondentek), nie prowadzących działalności gospodarczej, ale planujących założenie firmy w przyszłości (102 respondentki) oraz nie posiadających firm i nie planujących tego (109 respondentek). Do przedsiębiorczości kobiet odnoszą się następujące artykuły:

- T. Piecuch, E. Szczygieł, *Podejście kobiet do przedsiębiorczości – raport z badań*, [w:] „Przedsiębiorczość: jednostka, organizacja, kontekst”, pod red. A. Postuły, J. Majczyk, M. Dareckiego, Wydaw. Naukowe Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2015, s. 189-210.
- E. Szczygieł, T. Piecuch, *Użyteczność dochodu gospodarstw domowych kobiet prowadzących działalność gospodarczą*, „*Ekonomia*” 2015, nr 41, s. 95-115.
- T. Piecuch, *Specyfika przedsiębiorczości kobiet*, Zeszyty Naukowe SGH w Warszawie, nr 116, Warszawa 2012, s. 128-138.
- T. Piecuch, *Problematyka podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej przez kobiety na przykładzie województwa podkarpackiego*, [w:] „Przedsiębiorczość. Szanse i wyzwania”, pod red. H. Kościelniak, Sekcja Wydawnictw Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2012, s. 175-193.

Jedną z form przedsiębiorczości opisywaną przeze mnie w kilku artykułach jest przedsiębiorczość rodzinna. W tym celu przeprowadziłam badania własne wśród 156 firm rodzinnych województwa podkarpackiego. Stanowiło to materiał empiryczny, który wykorzystałam w opracowaniach dotyczących specyfiki (swego rodzaju fenomenu) przedsiębiorstw rodzinnych. Jeden artykuł w tej grupie opiera się na studium przypadku firmy rodzinnej A. Baran sp. z o. o, sp. k.:

- T. Piecuch, *Funkcjonowanie przedsiębiorstw rodzinnych w Polsce na przykładzie firmy A. Baran sp. z o.o sp. k.*, „AUNC - Acta Universitatis Nicolai Copernici - Zarządzanie” 2015, Vol. 42, No 1, Nauki Humanistyczno-Społeczne, Zeszyt 423, Wydaw. Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2015, s. 161-179.
- T. Piecuch, *Atuty i bariery funkcjonowania firm rodzinnych*, [w:] „Zarządzanie - teoria, praktyka i perspektywy”, pod red. J. Adamczyka, H. Hall, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2012, s. 285-294.
- T. Piecuch, *Problematyka funkcjonowania firm rodzinnych na przykładzie województwa podkarpackiego*, [w:] „Firmy rodzinne - współczesne wyzwania przedsiębiorczości rodzinnej. Kierunki i strategia rozwoju”, pod red. Ł. Sułkowskiego, Wydaw. Społecznej Akademii Nauk w Łodzi, seria: „Przedsiębiorczość i Zarządzanie”, 2012, tom XIII, zeszyt 7, s. 307-324.

Nową, coraz bardziej popularną, współczesną formą przedsiębiorczości jest przedsiębiorczość społeczna. Jej analiza prowadzona jest często w literaturze w kontekście bardzo istotnej funkcji przedsiębiorstw społecznych (także przedsiębiorców społecznych), jako narzędzia łagodzenia różnego rodzaju napięć społecznych, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Podmiotami przedsiębiorczości społecznej są przedsiębiorstwa społeczne (np. spółdzielnie socjalne), których funkcjonowanie wpisuje się w nurt ekonomii społecznej, a których podstawowym celem działalności jest rozwiązywanie różnorodnych problemów społecznych. Na uwagę zasługuje także opracowanie, w którym opisuję przedsiębiorców społecznych wykorzystując do tego kilka subiektywnie wybranych przeze mnie kryteriów – np. ich podejście do zysku, do wdrażania innowacji, do wykorzystywania pojawiających się szans, itp. Chodzi o następujące artykuły:

- T. Piecuch, *Charakterystyka przedsiębiorców społecznych – przegląd literatury*, „*Ekonomia Społeczna (Es)*” 2014, nr 2, s. 58-68.
- T. Piecuch, *Spółdzielnie socjalne jako sposób na wykluczenie społeczne*, [w:] „Wykluczenie społeczne. Diagnoza, wymiary i kierunki działań”, pod red. M. Pokrzywy, S. Wilka, Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2013, s. 397-414.

Jedna publikacja (napisana we współautorstwie ze studentką Wydziału Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej) dotyczy przedsiębiorczości międzynarodowej, będącej połączeniem przedsiębiorczości i koncepcji umiędzynarodowienia działalności przedsiębiorstw. Opiera się na badaniach własnych zrealizowanych wśród 78 przedsiębiorców zlokalizowanych w regionie południowej Polski:

Piecuch

- T. Piecuch, J. Wójcik, *Przedsiębiorczość międzynarodowa – teoria i badania*, [w:] „Oblicza przedsiębiorczości”, pod red. A. Pastuły, B. Glinki, J. Pasiecznego, Wydaw. Naukowe Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2014, s. 79-100.

Kolejna grupa publikacji dotyczy przedsiębiorczości ludzi młodych. Również opierają się one na badaniach własnych przeprowadzonych wśród 150 ludzi młodych województwa podkarpackiego. Dzięki temu możliwa była analiza ich nastawienia do przedsiębiorczości – do podejmowania przez nich działalności gospodarczej. Artykuły te opisują także sytuację ludzi młodych na rynku pracy, podejście do migracji w celu znalezienia zatrudnienia i źródła utrzymania, itp. Do grupy tej można zaliczyć 3 publikacje (jedna to współautorstwo ze studentką Wydziału Zarządzania):

- T. Piecuch, M. Piecuch, *Analiza sytuacji ludzi młodych na rynku pracy – rozważania teoretyczne i badania empiryczne*, „Modern Management Review” 2014, nr 4, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, s. 175-221.
- T. Piecuch, *Ludzie młodzi wobec przedsiębiorczości. Przykład województwa podkarpackiego*, [w:] „Aspekty i przejawy przedsiębiorczości regionalnej w Polsce”, pod red. A. Richert - Kaźmierskiej, Wydaw. Wydziału Zarządzania i Ekonomii Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2012, s. 74-96.
- T. Piecuch, *Przedsiębiorczość ludzi młodych województwa podkarpackiego*, [w:] „Przedsiębiorczość - natura, atrybuty”, pod red. K. Jaremczuka, Wydaw. PWSZ w Tarnobrzegu, Tarnobrzeg 2012, s. 271-293.

4.2.3. Problematyka przedsiębiorczości dużych przedsiębiorstw

Zainteresowanie problematyką przedsiębiorczości dużych przedsiębiorstw, której w dotychczasowym dorobku poświęciłam 16 publikacji, jest konsekwencją moich wcześniejszych zainteresowań przedsiębiorczością w ogóle. To także przedmiot monografii wskazywanej przez mnie jako główne osiągnięcie naukowe. Początkowo nie byłam do końca pewna jak określać ten rodzaj przedsiębiorczości (w literaturze używa się różnych pojęć), a efekty tych poszukiwań widoczne są w moich publikacjach, zwłaszcza jeżeli przeanalizuje się czas ich wydania. W niektórych zaledwie wspominam o tej problematyce (jak np. w artykule o różnych wymiarach współczesnej przedsiębiorczości), w innych charakteryzuję zagadnienia związane z przedsiębiorczością dużych przedsiębiorstw wprost używając na jej określenie różnych pojęć. Różnorodność publikacji w tym obszarze była okazją do analizowania możliwości rozwoju przedsiębiorczości w dużych przedsiębiorstwach w bardzo różnych kontekstach, stanowiło to ponadto okazję do dokładnego poznania tego zjawiska, do dostrzeżenia luk badawczych, które pragnęłam choć w części wypełnić moją monografią habilitacyjną.

Pierwszym pojęciem używanym przeze mnie na określenie przedsiębiorczości dużych przedsiębiorstw była „przedsiębiorczość wewnętrzna”. Wynikało to z tego, że sformułowanie to zaczynało być wówczas używane w polskiej literaturze przedmiotu. Odnoszono je do dużych przedsiębiorstw, rozumiejąc przez nie działania przedsiębiorcze realizowane przez pracowników w obrębie dużych, rozbudowanych jednostek. Podobnie w moich artykułach z tego okresu starałam się zawrzeć charakterystykę przedsiębiorczości wewnętrznej, uwarunkowania jej rozwoju, także swego rodzaju ewolucję – od przedsiębiorczości indywidualnej do wewnętrznej (w tym kierunku także ewoluowały tak naprawdę wszystkie moje publikacje z zakresu przedsiębiorczości – od przedsiębiorczości indywidualnej do przedsiębiorczości dużych przedsiębiorstw). Zagadnień przedsiębiorczości wewnętrznej dotyczy 5 moich publikacji:

- T. Piecuch, *Podobieństwa i różnice między przedsiębiorcą indywidualnym a wewnętrznym*, [w:] „Przedsiębiorczy menedżer przedsiębiorczej organizacji. Nowoczesne tendencje w nauce oraz w praktyce organizacji i zarządzania”, pod red. A. Marjańskiego, Zeszyty Naukowe Społecznej Akademii Nauk w Łodzi, seria: „Przedsiębiorczość i Zarządzanie” 2013, tom XIV, zeszyt 3, s. 223-234.
- T. Piecuch, *Uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości wewnętrznej*, [w:] „Przedsiębiorczość. Szanse i wyzwania”, pod red. H. Kościelniak, Wydaw. Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2011, s. 107-120.

Piecuch

- T. Piecuch, *Ewolucja teorii przedsiębiorczości – od przedsiębiorczości indywidualnej do wewnętrznej*, [w:] „Uwarunkowania przedsiębiorczości – różnorodność i jedność”, t. 1., pod red. K. Jaremczuka, Wydaw. PWSZ w Tarnobrzegu, Tarnobrzeg 2010, s. 476-494.
- T. Piecuch, B. Bembenek, *Partnerstwo intraorganizacyjne przejawem przedsiębiorczości wewnętrznej*, [w:] „Marketing przyszłości. Trendy. Strategie. Instrumenty. Partnerstwo w Marketingu”, pod red. G. Rosa, A. Smalec, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 558, „Ekonomiczne Problemy Usług”, nr 41, Szczecin 2009, s. 121-129.
- T. Piecuch, *Charakterystyka koncepcji przedsiębiorczości wewnętrznej*, Zeszyty Naukowe Politechniki Rzeszowskiej, „Zarządzanie i Marketing”, Zeszyt nr 12, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2008, s. 41-52.

Kolejne 6 publikacji z tego obszaru dotyczy przedsiębiorczości korporacyjnej i intraprzsiębiorczości. To kolejne pojęcia używane w literaturze na przedsiębiorczość dużych przedsiębiorstw. Moje rozumienie intraprzsiębiorczości i przedsiębiorczości korporacyjnej (opisane szczegółowo w monografii) zawarłam w wykazanych niżej publikacjach. Intraprzsiębiorczość oznacza działania przedsiębiorcze podejmowane przez pracowników wykonawczych korporacji (poziom indywidualny przedsiębiorczości korporacyjnej). Przedsiębiorczość korporacyjna zaś odnoszona jest do kierownictwa różnych szczebli (poziom organizacyjny). Są to pojęcia ściśle ze sobą związane, ale nie tożsame (choć w literaturze często używane są zamiennie). Intraprzsiębiorczość jest specyficznym rodzajem przedsiębiorczości korporacyjnej. Różnorodne kwestie odnoszące się do tych dwóch w/w pojęć zawarłam w następujących publikacjach:

- T. Piecuch, *Przedsiębiorcza orientacja współczesnych polskich korporacji*, „Studia i Materiały Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego”, Warszawa 2016, nr 2 (21), cz. 1, s. 96-106.
- T. Piecuch, *Motywowanie do intraprzsiębiorczości*, „Roczniki Ekonomii i Zarządzania”, Tom 8 (44), z. 2, Wydaw. KUL w Lublinie, Lublin 2016, s. 151-166.
- T. Piecuch, *Proces kadrowy a przedsiębiorczość korporacyjna*, [w:] „Perspektywy spojrzenia na czynniki sukcesu organizacji XXI wieku”, pod red. H. Czubasiewicz, P. Gajewskiego, J. Waśniewskiego, Wydaw. Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego, Sopot 2016, s. 67-75.
- M. Mikłosz, T. Piecuch, E. Szczygieł, A. Barroca, *Cultural conditions for individual and corporate entrepreneurship development*, „Modern Management Review”, Vol. XX, Nr 4, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2015, p. 101-113.
- T. Piecuch, *Various dimensions of contemporary entrepreneurship*, [w:] “Economic Development and Management Regions”, ed. by P. Jedlička, The International Conference “Hradec Economic Days”; Peer-Reviewed Conference Proceedings, Part V, University of Hradec Kralove, Hradec Kralove 2014, pp. 148-154.
- B. Bembenek, K. Kmiotek, T. Piecuch, *Development of human capital in a cluster as a symptom of intrapreneurship*, “Economics” 2013, Vol. 92 (3), Vinlius University, Vinlus 2013, p. 37-49.

W jednej publikacji zaprezentowałam (wraz ze współautorami) specyficzną dużą organizację jaką jest klastery w kontekście rozwoju w jego strukturach przedsiębiorczości organizacyjnej. Jest to najbardziej ogólne pojęcie używane na przedsiębiorczość dużych przedsiębiorstw, odnosi się bowiem nie tylko do organizacji gospodarczych (przedsiębiorstw), ale innych zbiorowości nastawionych na rozwój przez przedsiębiorczość (m.in. klastrów właśnie):

- B. Bembenek, M. Jankowska-Miśkiewicz, T. Piecuch, *Strategic Decision Making Within the Cluster in the Context of Organisational Entrepreneurship*, [in:] “Economic and Social Development”, ed. by J. Bendekovic, M. Klacmer Calopa, D. Filipovic, Book of Proceedings, 6th International Scientific Conference on Economic and Social Development and 3th Eastern European ESD Conference: “Business Continuity”, Varazdin Development and Entrepreneurship Agency, Vienna 2014, p. 425-433.

Na uwagę zasługują kolejne trzy artykuły dotyczące zarządzania i przedsiębiorczości, szczególnie w dużych przedsiębiorstwach. Decyzje o wspieraniu w przedsiębiorstwie przedsiębiorczych inicjatyw powinny być podejmowane na poziomie strategicznym, tworząc specyficzną, wspierającą przedsiębiorczość kulturę. Stąd znaczenie zarządzania strategicznego i przedsiębiorczości strategicznej łączącej podejście przedsiębiorcze z orientacją strategiczną. Dużą rolę w tym procesie odgrywają menedżerowie, zatrudniani w korporacjach kierownicy, odpowiadający za kreowanie klimatu i kultury

przedsiębiorczości, zachęcający swoich podwładnych do podejmowania przedsiębiorczych działań. Kwestie te stanowią przedmiot następujących moich publikacji:

- T. Piecuch, *Przedsiębiorca i menedżer – analiza teoretyczna i badania empiryczne*, [w:] „Doskonalenie zarządzania organizacją. Teoria i praktyka”, pod red. M. Boguszewicz-Kreft, R. Gumińskiej, K. Sokołowskiej, Prace Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku, tom 40, Gdańsk 2015, s. 53-68.
- T. Piecuch, *Przedsiębiorczość w procesie zarządzania przedsiębiorstwem*, „Marketing i Rynek” 2014, nr 5, s. 136-142.
- T. Piecuch, *Przedsiębiorcze aspekty procesu zarządzania*, [w:] „Ekonomiczne wyzwania współczesności. Przedsiębiorstwo”, pod red. J. Kuczewskiej, J. Stefaniak-Kopoboru, H. Kruk, Wydaw. Fundacji Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Sopot 2014, s. 88-98.

Uzupełnieniem moich publikacji w tym obszarze jest artykuł opisujący metody jakościowe w badaniu przedsiębiorczości, w kontekście możliwości ich wykorzystania do badania przedsiębiorczości w obrębie dużych przedsiębiorstw (np. przedsiębiorczości korporacyjnej, intraprzsiębiorczości):

- T. Piecuch, A. Molter, *Metody jakościowe w badaniu przedsiębiorczości*, „Problemy Zarządzania” 2014, vol. 12, nr 3 (47), s. 248-268.

5. Podsumowanie

Podsumowując w sposób syntetyczny prezentowaną samoocenę mojej aktywności naukowo-badawczej po uzyskaniu stopnia doktora, mogę wykazać się tym, że:

- jestem autorką i współautorką 92 publikacji naukowych, w tym 4 monografii, 1 podręcznika o charakterze dydaktycznym dla studentów, 39 rozdziałów w monografiach naukowych (w tym 13 w języku angielskim), 46 artykułów w czasopiśmie naukowych (w tym 5 w języku angielskim). Byłam także autorem 18 innych opracowań – strategii, recenzji, raportów;
- aktywnie uczestniczyłam w sumie w 36 konferencjach naukowych (w tym 13 międzynarodowych), na których wygłosiłam 22 referaty (w tym jeden poster, 6 artykułów na konferencjach międzynarodowych, 4 w języku angielskim);
- brałam także udział w różnego rodzaju wydarzeniach: seminariach (10); warsztatach (7); konferencjach biznesowych i upowszechniających (7); forach innowacyjności; pracy grupy fokusowej; sesji brainstormingowej; kursach, szkoleniach (10);
- uczestniczyłam w różnych projektach badawczych – w 4 byłam wykonawcą, w 3 ekspertem oraz konsultantem merytorycznym;
- brałam udział w stażach, także zagranicznych, prowadziłam zajęcia w języku angielskim w ramach programu Erasmus, uczestniczyłam w krajowych i zagranicznych wyjazdach studyjnych będących wynikiem uczestnictwa w różnego rodzaju projektach;
- w swojej działalności naukowo-badawczej zajmowałam się tematyką związaną z uwarunkowaniami funkcjonowania współczesnych przedsiębiorstw (34 publikacje), różnymi formami przedsiębiorczości (41 publikacji) oraz uwarunkowaniami rozwoju przedsiębiorczości dużych przedsiębiorstw (16 publikacji);
- za osiągnięcia naukowe kilkakrotnie byłam nagradzana indywidualnymi i zespołowymi nagrodami Rektora Politechniki Rzeszowskiej; otrzymałam brązowy medal Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za długoletnią służbę; moja sylwetka znalazła się w *Leksykonie polskich badaczy przedsiębiorczości* (2016).

Rzeszów, 16 kwietnia 2018 r.

..... Teresa Piecuch .....